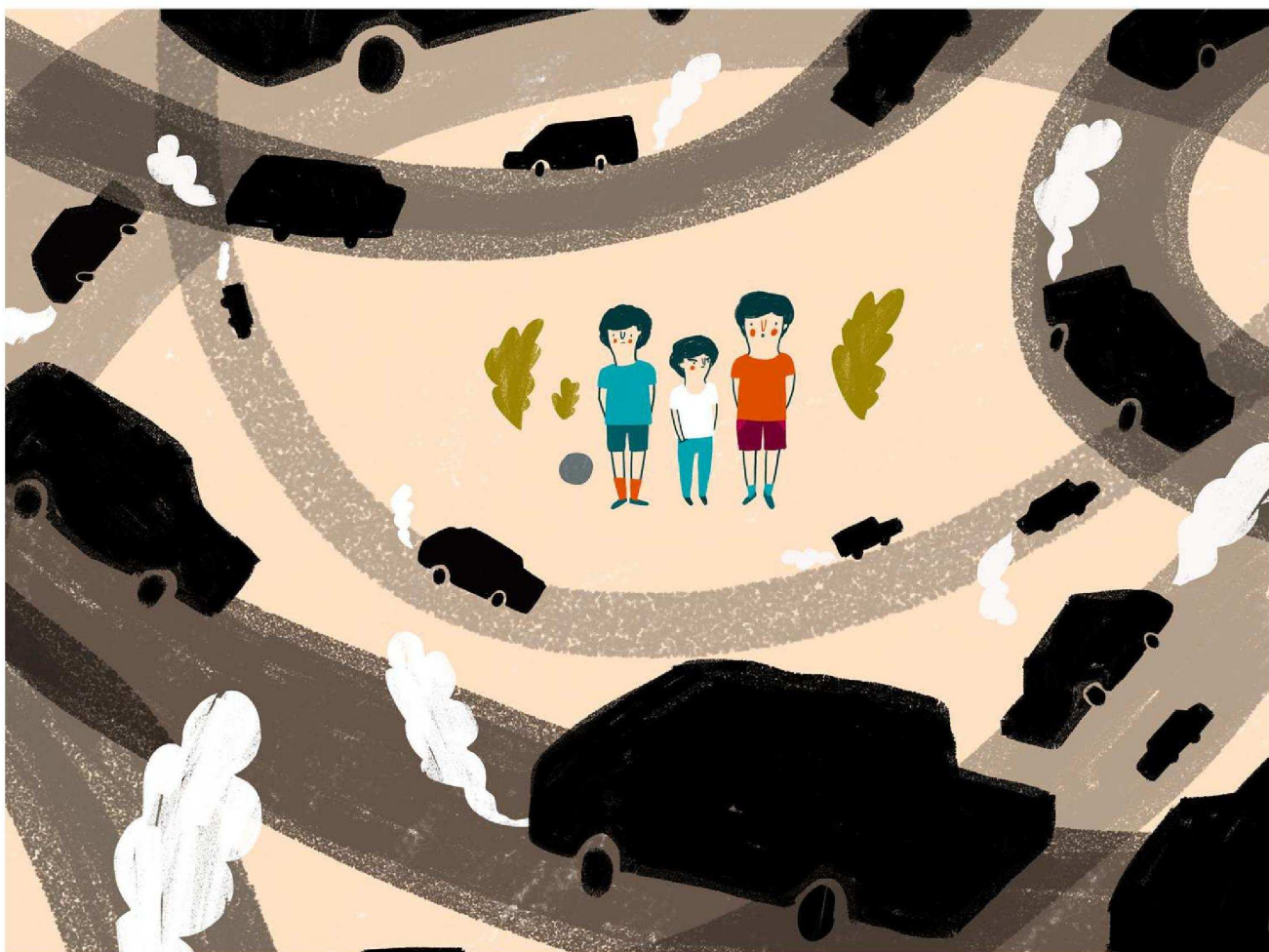

Publikacja podsumowująca
dotychczasowe działania w ramach projektu
„Wspólna nie znaczy niczyja”

2008-2015

Organizator

Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji
www.forumrewitalizacji.p

Współorganizatorzy

*Miasto know-how
Projekt jest współfinansowany ze środków Miasta Poznania

Patronat honorowy

Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Infrastruktury
i Rozwoju Paweł Orłowski

*Miasto know-how
Prezydent Miasta Poznania

Wielkopolski Kurator Oświaty
Elżbieta Walkowiak

*Miasto know-how
Fundacja of the art education in Poland

*Miasto know-how
Fundacja of the art education in Poland

Mecenat

Patronat medialny

*Miasto know-how
Polskie Radio

*Miasto know-how
Polskie Radio

Autorzy opracowania:

Paulina Idczak
Paulina Jóźwiak
Lech Podbrez
Anna Rybarczyk-Robak

Pomocnicy i konsultanci:

Róża Potęć
Ryszard Pempera

Publikacja powstała w ramach projektu edukacyjno-kulturalnego
pt. „Wspólna nie znaczy niczyja”, zrealizowanego przez Stowarzyszenie
Forum Rewitalizacji we współpracy z Miastem Poznań oraz Politechniką Poznańską

Więcej na temat projektu można przeczytać na stronach:

www.forumrewitalizacji.pl/wspolna-nie-niczyja
lub www.poznan.pl/rewitalizacja

Zespół Urzędu Miasta Poznania koordynujący pracę nad projektem:

Piotr Wiśniewski, Lech Podbrez, Natalia Szwarc-Gosiewska, Anna Rybarczyk-Robak,
Paulina Idczak, Julianna Maciejewska, Paulina Jóźwiak, Mieszko Ladorski, Marcin Wolniak

Poznań 2015

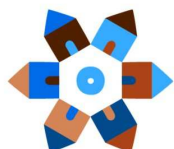

Biuro projektu pl. Kolegiacki 17 | pok. 416
61-841 Poznań

tel. 61 878 57 35 | 61 878 56 80
e-mail rewitalizacja@um.poznan.pl

Spis treści:

1. Idea projektu	5
1.1. Krótki opis projektu	5
1.2. Patroni, sponsorzy, beneficjenci, mecenasi	5
1.2.1. Organizatorzy Projektu	5
1.2.2. Patronat honorowy	5
1.2.3. Mecenasi	6
1.2.4. Patroni medialni	6
2. Skąd pomysł na projekt?	6
2.1. Seminarium na temat przestrzeni publicznej – październik 2008	6
2.2. Konferencja naukowa na temat przestrzeni publicznej – Poznań, 27-28 maja 2009 r.	8
2.3. Powstanie Karty Przestrzeni Publicznej – 2009	9
2.3.1. Założenia merytoryczne i projekt Karty Przestrzeni	9
2.3.2. Karta Przestrzeni Publicznej	9
2.4. Warsztaty CREA.RE.	10
3. Zadania realizowane w ramach projektu	11
3.1. Cele projektu	11
3.2. Opracowanie materiałów edukacyjnych	11
3.3. Twórcy materiałów edukacyjnych	12
4. Organizacja i przeprowadzenie warsztatów edukacyjnych dla dzieci w wieku przedszkolnym, młodzieży szkolnej, studentów, grupy opiniotwórczej oraz seniorów.	13
4.1. Materiały edukacyjne opatrzone komentarzem autorów	13
4.2. Warsztaty przeprowadzone w ramach zajęć szkolnych w poznańskich placówkach oświatowych i na uczelniach wyższych	14
4.2.1. Cykl zajęć z dziećmi przedszkolnymi	14
4.2.2. Cykl zajęć w szkole podstawowej (klasy IV - VI)	15
4.2.3. Cykl zajęć w gimnazjum	15
4.2.4. Cykl zajęć w szkole ponadgimnazjalnej	16
4.2.5. Cykl zajęć ze studentami uczelni wyższych	17
4.2.6. Eksperci ds. przestrzeni publicznej	17
4.3. Pozostałe warsztaty przeprowadzone w ramach projektu	18
4.3.1. Warsztaty dla nauczycieli	18
4.3.2. Warsztaty pilotażowe dla przedszkolaków w ramach festiwalu Design Days	19
4.3.3. Warsztaty z seniorami	21
4.3.4. Warsztaty integrujące lokalne społeczności w ramach Miejskiego Programu Rewitalizacji i Śródmieścia	22
4.3.5. Warsztaty pomysłów na rewaloryzację placu Kolegiackiego	24
4.4. Raporty podsumowujące zajęcia	25
4.4.1. Ryszard Pempers „Przestrzeń publiczna jako tekst kultury w szkole”	25
4.4.2. Róża Połec „Karta Przestrzeni Publicznej w edukacji młodzieży”	28
4.5. Cytaty z kart ewaluacyjnych	31
4.6. Wnioski i wskazówki	32

WSPÓLNA
nie znaczy niczyja

Biurowisko projektu

pl. Kolegiacki 17 | pok. 416
61-841 Poznań

tel. 61 878 57 35 | 61 878 56 80
e-mail: rewitalizacja@um.poznan.pl

4.7. Analiza podsumowująca	33
5. Opracowanie, wydanie i upowszechnienie książki "Wspólne nie znaczy niczyje, czyli o podwórkach i ulicach coś dla dziecka i rodzica"	34
5.1. Koncepcja wydawnicza	34
5.2. O książce	35
5.3. Autorzy	36
5.3.1. Autorka tekstu skierowanego do dzieci	36
5.3.2. Autor tekstu skierowanego do dorosłych	36
5.3.3. Autorka ilustracji do książki	36
5.3.4. Osoby zaangażowane w projekt	37
5.4. Fragment książki	38
6. Harmonogram realizowanych działań projektowych	38
7. Podsumowanie	39
8. Załącznik - materiały edukacyjne	40
8.1 Materiały edukacyjne dla przedszkoli	
8.2 Materiały edukacyjne dla szkół podstawowych	
8.3 Materiały edukacyjne dla szkół gimnazjalnych	
8.4 Materiały edukacyjne dla szkół ponadgimnazjalnych	
8.5 Materiały edukacyjne dla uczelni wyższych	
8.6 Materiały edukacyjne dla Seniorów	

1. Idea projektu

1.1. Krótki opis projektu

„Wspólna nie znaczy niczyja” to projekt edukacyjno-kulturalny na rzecz przestrzeni publicznej. Został zorganizowany przez Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji w partnerstwie z Miastem Poznań oraz Wydziałem Architektury Politechniki Poznańskiej. Jego realizacja obejmuje okres od maja 2014 roku do maja 2015 roku na terenie miasta Poznania. Mimo zakończenia zasadniczego etapu projektu planowana jest jego kontynuacja w celu dalszej poprawy jakości przestrzeni w mieście oraz ciągłego zwiększania świadomości użytkowników przestrzeni publicznej. Tematyka projektu nawiązuje do wniosków sformułowanych na III Kongresie Urbanistyki Polskiej, który odbył się w Poznaniu w 2009 roku. Jednym z nich było stwierdzenie niedostatecznego poziomu edukacji społeczeństwa na temat przestrzeni publicznej, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Działania projektowe zostały więc nastawione na edukację oraz promocję w tym zakresie.

Odbiorców projektu było wielu: grupy przedszkolne i szkolne, studenci, grupy opiniotwórcze oraz seniorzy.

1.2. Patroni, sponsorzy, beneficjenci, mecenasi

Projekt od początku angażował wiele instytucji, organizacji i firm, które przyczyniły się do jego realizacji. Został objęty szeregiem Patronatów Honorowych i Medialnych. Bez wsparcia projektu przez Miasto Poznań oraz Mecenasów jego realizacja nie byłaby możliwa. Pragniemy wyrazić podziękowanie za pomoc i współpracę wszystkim zaangażowanym w realizację zadań projektowych.

1.2.1. Organizatorzy Projektu

- Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji ¹
- Miasto Poznań (projekt został sfinansowany w ramach konkursu ogłoszonego przez Wydział Kultury i Dziedzictwa Urzędu Miasta Poznania)
- Wydział Architektury i Urbanistyki Politechniki Poznańskiej

1.2.2. Patronat honorowy

- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
- Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Elżbieta Walkowiak – Wielkopolski Kurator Oświaty
- Prezydent Miasta Poznania – Ryszard Grobelny
- Rektor Politechniki Poznańskiej – Tomasz Łodygowski

¹ Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji powstało w roku 1998 z inicjatywy osób związanych z programami rewitalizacji prowadzonymi w niektórych miastach, jako miejsce integracji środowisk związanych z rewitalizacją, dyskusji istotnych zagadnień, wymiany doświadczeń i poglądów. Forum ułatwia poznanie programów rewitalizacji, jest rzecznikiem i promotorem działań na rzecz rozwoju metod i systemów finansowania rewitalizacji zabudowy, programów społecznych, kulturalnych i gospodarczych. Członkami stowarzyszenia są osoby fizyczne - specjaliści działający w dziedzinie rewitalizacji, zajmujący się praktyką lub teorią. Członkami wspierającymi są jednostki samorządu terytorialnego. Stowarzyszenie stale współpracuje z licznymi gminami oraz specjalistami spoza kręgu członkowskiego.

- Izba Architektów Rzeczypospolitej Polskiej²
- Fundacja Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu

1.2.3. Mecenasi

- Eneos Grupa Enea
- Uniwersytet Artystyczny

1.2.4. Patroni medialni

- Architektura Murator
- Radio Merkury Polskie Radio

2. Skąd pomysł na projekt?

Miasto Poznań prowadzi działania na rzecz poprawy przestrzeni publicznej w ramach Miejskiego Programu Rewitalizacji. Ma on na celu edukację i zmianę świadomości różnych grup społecznych w kwestii wspólnej przestrzeni miasta. W 2012 roku powstała koncepcja, aby przygotować cykl edukacyjny, który pozwoliłby dostarczyć, a także poszerzyć wiedzę na temat przestrzeni publicznej wśród mieszkańców miasta. Była to reakcja na jeden z wniosków płynących z III Kongresu Urbanistyki Polskiej, w którym podkreślono niedostateczny poziom wiedzy wśród społeczeństwa w zakresie zagadnień dotyczących przestrzeni.

Poniżej przedstawiamy poszczególne etapy oraz drogę do realizacji projektu:

- Seminarium na temat przestrzeni publicznej – październik 2008
- Konferencja na temat przestrzeni publicznej – maj 2009
- Powstanie Karty Przestrzeni Publicznej – 2009
- Warsztaty CREA.RE. 2012

2.1. Seminarium na temat przestrzeni publicznej – październik 2008

Patronat nad tym przedsięwzięciem objęły następujące podmioty: Ministerstwo Infrastruktury oraz Prezydent Miasta Poznania, natomiast organizacją zajęły się: Wydział Rozwoju Miasta UMP oraz Wydział Architektury Politechniki Poznańskiej w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich Oddział w Poznaniu i Towarzystwem Urbanistów Polskich Oddział w Poznaniu.

² Izba Architektów RP podjęła w 2011 roku projekt „Kształtowanie przestrzeni”. Jest to program przeznaczony dla uczniów szkół ponadpodstawowych będący adaptacją irlandzkiego oryginału "Shaping Space" autorstwa The Royal Institute of the Architects of Ireland (praca zespołowa). Program koncentruje się na naszym otoczeniu przestrzennym – środowisku zurbanizowanym, obejmując sferę własnego domu i mieszkania, przestrzeni publicznych w bliskim sąsiedztwie oraz wybrane elementy historii architektury. Podstawowe założenia Projektu to rozwijanie u uczniów świadomości przestrzeni, rozumienia aspektów estetycznych, planowania oraz projektowania, rozwój umiejętności rysowania i analitycznego myślenia.

Seminarium otworzyli: Ryszard Grobelny – Prezydent Miasta Poznania oraz Maciej Borsa – doradca Ministra Infrastruktury. Część merytoryczną rozpoczęły referaty wprowadzające w tematykę przestrzeni publicznej, a dotyczące trzech zasadniczych aspektów jej kształtowania:

- prof. dr hab. Tadeusz Markowski, Przewodniczący Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN i Prezes Zarządu Głównego Towarzystwa Urbanistów Polskich – aspekt ekonomiczny;
- prof. dr hab. Krzysztof Podemski, Prodziekan Wydziału Nauk Społecznych UAM – aspekt społeczny;
- dr hab. inż. arch. Ewa Cichy-Pazder, prof. PP Zakład Urbanistyki i Planowania Przestrzennego, Instytut Architektury i Planowania Przestrzennego PP – aspekt przestrzenny.

W pierwszym dniu seminarium przeprowadzono dyskusje moderowane oraz gry przestrzenne w trzech grupach panelowych: samorządowej, inwestorów i społeczności lokalnych.

Dyskusja moderowana miała na celu rozpoznanie sytuacji poszczególnych grup interesariuszy, ich sposobu postrzegania przestrzeni publicznej oraz ich pozycji w staraniach o realizację swoich postulatów i aspiracji. Dyskusję przygotowali i przeprowadzili:

- dr Marek Nowak z Instytutu Socjologii UAM,
- dr Sławomir Palicki z Katedry Ekonomiki Przestrzennej i Środowiskowej AE.

Celem gry przestrzennej było poznanie motywów postępowania poszczególnych grup w kreowaniu przestrzeni publicznej, rozpoznanie mechanizmów i efektów ich działań. Gra oparta była na dwóch poznańskich studiach przypadków:

- a) pilotażowym obszarze rewitalizacji Śródky, która reprezentuje przestrzeń śródmiejską;
- b) os. Zwycięstwa jako przykładzie przestrzeni wielkich osiedli mieszkaniowych.

Gry przestrzenne przygotowali i przeprowadzili architekci: dr inż. arch. Rafał Graczyk, dr inż. arch. Bartosz Kaźmierczak i dr inż. arch. Dominika Pazder z Wydziału Architektury Politechniki Poznańskiej, z pomocą pracowników Oddziału Rewitalizacji Wydziału Rozwoju Miasta UMP i studentów Wydziału Architektury PP.

Przebieg zarówno dyskusji moderowanych, jak i gier przestrzennych był bardzo dynamiczny, a niekiedy nawet bardzo żywiołowy. Pokazał faktycznie istniejące problemy i dylematy dotyczące przestrzeni publicznej oraz różnice w podejściu do tego tematu, w zależności od roli pełnionej w procesie jej kształtowania. Zostało to zauważone i omówione drugiego dnia seminarium w prezentacji wyników spotkań panelowych i dyskusji plenarnej.

Zainteresowanych zachęcamy do lektury podsumowującej seminarium:

<http://www.poznan.pl/mim/s8a/seminarium-w-poznaniu-nt-przestrzeni-publicznej-13-14-10-2008,p.1025,1035,12826.html>

2.2. Konferencja naukowa na temat przestrzeni publicznej – Poznań, 27-28 maja 2009 r.

Wydarzenie pod patronatem Ministerstwa Infrastruktury, Prezydenta Miasta Poznania oraz Rektora Politechniki Poznańskiej odbyło się w auli Politechniki Poznańskiej, w Centrum Wykładowym PP przy ul. Piotrowo 2 w Poznaniu. Konferencję otworzył Tomasz J. Kayser, zastępca Prezydenta Miasta Poznania oraz prof. dr hab. inż. Adam Hamrol, Rektor Politechniki Poznańskiej.

Na konferencji przedyskutowano wstępny projekt Karty Przestrzeni Publicznej – dokumentu ideowego i programowego dla kreowania polskiej przestrzeni publicznej. Miała ona być – w założeniu – adresowana do środowisk interesariuszy przestrzeni publicznej: inwestorów, społeczności i samorządów lokalnych. Głównym wnioskiem sformułowanym podczas konferencji było stwierdzenie braku edukacji społeczeństwa, szczególnie na poziomie przedszkolnym i szkolnym.

W części merytorycznej konferencji wygłoszone zostały następujące referaty:

- a) prof. dr hab. Tadeusz Markowski – „Koncepcja systemu instrumentów kształtowania i ochrony przestrzeni publicznej”,
- b) przypomnienie wyników ubiegłorocznego seminarium na temat przestrzeni publicznej,
- c) przebieg dyskusji moderowanych w trzech grupach panelowych: samorządowej, inwestorów i społeczności lokalnych, omówili:
 - dr Marek Nowak z Instytutu Socjologii UAM,
 - dr Sławomir Palicki z Katedry Ekonomiki Przestrzennej i Środowiskowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu,
 - dr inż. arch. Rafał Graczyk z Wydziału Architektury Politechniki Poznańskiej.

Na zakończenie pierwszego dnia konferencji prof. dr hab. Tadeusz Markowski – lider Karty Przestrzeni Publicznej – przedstawił jej szczegółowe założenia.

Drugi dzień konferencji poświęcony był w całości dyskusji nad Kartą Przestrzeni Publicznej. Referaty wprowadzające do dyskusji wygłosili:

- dr hab. Wanda Maria Gaczek – prof. UE, Katedra Ekonomiki Przestrzennej i Środowiskowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu,
- dr hab. inż. arch. Tomasz Ossowicz – Katedra Planowania Przestrzennego Politechniki Wrocławskiej,
- dr hab. Krzysztof Podemski – prof. UAM, Instytut Socjologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

2.3. Powstanie Karty Przestrzeni Publicznej – 2009

2.3.1. Założenia merytoryczne i projekt Karty Przestrzeni

Seminarium z 2008 roku i konferencja roku następnego były etapami przygotowującymi grunt dla powstania Karty Przestrzeni Publicznej. Inicjatywa ta wiązała się z III Kongresem Urbanistyki Polskiej, który odbył się w Poznaniu w 2009 roku.

Autorami założeń merytorycznych są:

- prof. dr hab. inż. arch. Ewa Cichy-Pazder – Wydział Architektury i Urbanistyki Politechniki Poznańskiej,
- dr inż. arch. Rafał Graczyk – Wydział Architektury i Urbanistyki Politechniki Poznańskiej,
- dr inż. arch. Bartosz Kaźmierczak – Wydział Architektury i Urbanistyki Politechniki Poznańskiej,
- mgr inż. arch. Lech Łangowski – Wydział Rozwoju Miasta UMP,
- mgr inż. arch. Andrzej Nowak – Wydział Urbanistyki i Architektury UMP,
- dr Marek Nowak – Instytut Socjologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- dr Sławomir Palicki – Katedra Ekonomiki Przestrzennej i Środowiskowej AEP,
- dr inż. arch. Dominika Pazder – Wydział Architektury i Urbanistyki Politechniki Poznańskiej,
- mgr inż. arch. Lech Podbez – Oddział Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta Urzędu Miasta Poznania,
- mgr Natalia Szwarc – Oddział Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta Urzędu Miasta Poznania.

Więcej informacji na temat Karty Przestrzeni Publicznej można znaleźć pod adresem: <http://www.poznan.pl/mim/s8a/karta-przestrzeni-publicznej,p,1025,27566,27757.html>.

2.3.2. Karta Przestrzeni Publicznej

Dokument ten powstał w 2009 roku na podstawie dyskusji i materiałów zebranych z dwóch wyżej opisanych konferencji. Była on adresowany do uczestników III Kongresu Urbanistyki Polskiej ZMP i TUP oraz innych organizacji dbających o ład przestrzenny. Zawierał informacje m.in. o tym, czym jest dobro wspólne i przestrzeń publiczna, kto ją kształtuje oraz co w tym kształtowaniu przeszkadza. Wskazywał również zadania, jakie stoją przed użytkownikami, inwestorami i właścicielami. Zacytujemy jego dwa istotne fragmenty:

Karta jest wyrazem troski o przestrzeń publiczną jako o dobro wspólne. Wskazuje na zagrożenia, jakie wynikają z braku dbałości o otaczającą nas przestrzeń oraz wytycza pożądane kierunki zmian w zachowaniach społecznych i przepisach prawa w tym zakresie.

Przestrzeń publiczną definiujemy w kategoriach społeczno-ekonomicznych. Rozumiemy ją jako dobro wspólnie użytkowane, celowo kształtowane przez człowieka, zgodnie ze społecznymi zasadami i wartościami – służące zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnych i ponadlokalnych. O publicznym charakterze przestrzeni decyduje zbiorowy sposób jej użytkowania.

Majda Tomasz, *Karta Przestrzeni Publicznej* [online], aktualizacja 15 grudnia 2010 [dostęp: 24 lutego 2015], dostępny w Internecie: <http://www.tup.org.pl>, zakładka: Kongres Urbanistyki / III w Poznaniu 2009 / Karta Przestrzeni Publicznej.

Autorami Karty Przestrzeni Publicznej są:

- mgr Ludwik Biegański – miesięcznik „Urbanista”,
- mgr inż. arch. Grzegorz Buczek – Wiceprezes Towarzystwa Urbanistów Polskich,
- prof. hab. inż. arch. Sławomir Gzell – członek Zarządu Głównego TUP,
- dr nauk ekonomicznych, mgr inż. arch. Adam Kowalewski – Instytut Rozwoju Miasta, Polska Akademia Nauk,
- prof. dr hab. Tadeusz Markowski – lider projektu, Prezes TUP,
- prof. dr hab. inż. arch. Ewa Cichy-Pazder – Wydział Architektury i Urbanistyki Politechniki Poznańskiej.

2.4. Warsztaty CREA.RE.

Praca nad Kartą Przestrzeni Publicznej, badania i opracowania doprowadziły do wniosku, że przyczyną braku dbałości o wspólną przestrzeń jest brak odpowiednich wzorców estetycznych oraz brak edukacji społeczeństwa w tym zakresie. Doprowadziło to do powstania zarysu projektu, który miał zapoczątkować kompleksowy program edukacji poświęcony przestrzeni publicznej w całej Polsce.

Miasto Poznań we współpracy z 12 partnerami z całej Europy realizowało w latach 2012-2013 projekt CREA.RE. – „Kreatywne Regiony”, który koncentrował się na czynnikach rozwoju sektorów kreatywnych regionów i miast Europy. Jego głównym celem było zaangażowanie lokalnych władz w promowanie kultury jako źródła rozwoju lokalnego. Na przełomie listopada i grudnia 2012 r. w ramach tego projektu odbyły się warsztaty, które pomogły stworzyć strukturę organizacyjną i programową projektu „Wspólna nie znaczy niczyja”. Świadome kształtowanie przestrzeni publicznej oraz budowanie poczucia współodpowiedzialności za nią jest przecież nieodłącznym elementem rozwoju sektorów kreatywnych.

Planowany projekt był kontynuacją działań prowadzonych dotąd przez Miasto Poznań na rzecz przestrzeni publicznej. Projekt miał na celu przygotowanie i przeprowadzenie cyklu warsztatów, publikacji i przedsięwzięć promocyjno-informacyjnych dotyczących roli, wartości i kształtowania przestrzeni publicznej, odpowiadających m.in. na pytania:

Biuro projektu

pl. Kolegiacki 17 | pok. 416
61-841 Poznań

tel. 61 878 57 35 | 61 878 56 80
e-mail rewitalizacja@um.poznan.pl

Czym jest przestrzeń publiczna? Jak należy o nią dbać i dlaczego?

Wśród głównych zadań projektu znalazło się opracowanie materiałów dydaktycznych dostosowanych do wszystkich etapów edukacji: od przedszkolnej po uczelnie wyższe, publikacja książki kształtującej pozytywne zachowania i wzorce postępowania w związku ze wspólną przestrzenią, a także upowszechnienie przeprowadzonych działań w skali kraju, np. poprzez organizację konferencji dla miast.

3. Zadania realizowane w ramach projektu

3.1. Cele projektu

- Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat przestrzeni publicznej na skutek przeprowadzenia szeregu warsztatów edukacyjnych we wszystkich grupach wiekowych.
- Kreowanie pozytywnych i świadomych postaw wszystkich użytkowników przestrzeni publicznej dzięki wykorzystaniu różnorodnych metod edukacji, integracji i aktywizacji społecznej oraz kulturowej, m.in. poprzez przeprowadzenie gry miejskiej.
- Aktywizacja społeczności zamieszkującej tereny rewitalizowane poprzez wykorzystanie przestrzeni tych terenów do przeprowadzenia działań przewidzianych w projekcie.

3.2. Opracowanie materiałów edukacyjnych

Opracowane zostały uniwersalne materiały edukacyjne w formie scenariuszy zajęć umożliwiających przeprowadzenie warsztatów w różnych grupach wiekowych.

Materiały edukacyjne powstały na podstawie wybranych, elementarnych zagadnień z Karty Przestrzeni Publicznej, wyselekcjonowanych przez ekspertów. Następnie dydaktycy starali się, tworząc materiały edukacyjne, zawrzeć w nich jak najwięcej informacji związanych z problematyką projektu i jednocześnie dostosować je do docelowej grupy wiekowej.

Całość podlegała dyskusjom pod czujnym okiem ekspertów, dotyczącym nie tylko zawartości merytorycznej, ale także korelacji z treściami Podstawy programowej na poszczególnych etapach kształcenia dzieci i młodzieży. Podstawa programowa akcentuje kształcenie umiejętności wykorzystywania wiedzy do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach dotyczących społeczeństwa. W dokumencie podkreślone zostało znaczenie pracy zespołowej, zatem autorzy scenariuszy, opracowując zadania, uwzględnili różnorodne metody aktywizujące służące rozwijaniu umiejętności rozwiązywania problemów, współpracy, uzasadniania własnego zdania i przyjmowania poglądów innych.

Ponadto zapisy ***Podstawy programowej*** wskazują na konieczność skoncentrowania uwagi na kształceniu umiejętności językowych i podnoszeniu poziomu władania polszczyzną w mowie i piśmie. Odpowiedzialnymi w tej kwestii czyni się wszystkich nauczycieli i wychowawców. Opracowane materiały dydaktyczne uwzględniają zapisy ***Podstawy programowej*** dotyczące poszczególnych etapów kształcenia. Umożliwiają przeprowadzenie zajęć, które rozwijają zarówno

umiejętności społeczne uczestników, jak również uczą kultury słowa, dyskusji, rozwijają świadomość językową użytkowników języka polskiego, np. przez wprowadzenie programowych zagadnień z nauki o języku czy ćwiczeń redakcyjnych.

Zaproponowane materiały, prócz tego, że edukują w kwestii przestrzeni publicznej, ukierunkowane są także na możliwość przekazywania innych treści i kształcenia umiejętności przydatnych w życiu. Poziom trudności został dostosowany do konkretnych grup wiekowych uczestników zajęć (lekcji, warsztatów itp.).

3.3. Twórcy materiałów edukacyjnych

Ryszard Pempera – autor scenariuszy dla dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów; absolwent UAM w Poznaniu, nauczyciel języka polskiego w Zespole Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1 w Poznaniu, doradca metodyczny w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu dla polonistów szkół podstawowych i gimnazjów, edukator programu KREATOR. Od kilkunastu lat współpracuje z organizatorami Międzynarodowego Festiwalu Filmów dla Dzieci i Młodzieży „Ale kino!”; współuczestniczył m.in. w projekcie dla uczniów szkół podstawowych „Stop! Nie wykluczaj! Pomóż! – jak zrobić film animowany na ważny temat” – redaktor opracowania książkowego tego projektu; publikował w „Polonistyce”, „Nowej Polszczyźnie”, „Uczyć Lepiej”.

Róża Połec – autorka scenariuszy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, studentów i seniorów, absolwentka filologii polskiej UAM w Poznaniu. Ukończyła Studium Menedżerów Kultury oraz studia podyplomowe na kierunku: nauczanie języka polskiego jako obcego. Nauczycielka języka polskiego w III LO im. św. Jana Kantego w Poznaniu oraz doradca metodyczny nauczycieli języka polskiego w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu. Autorka materiałów edukacyjnych i artykułów publikowanych w „Uczyć Lepiej”. Twórczyni międzyszkolnych projektów edukacyjnych realizowanych we współpracy z instytucjami kultury, nauczycielami i uczniami poznańskich liceów ogólnokształcących.

Dr inż. arch. Bartosz Kaźmierczak – ekspert ds. przestrzeni publicznej koordynujący pod względem merytorycznym treść opracowanych materiałów edukacyjnych. Studia na Wydziale Architektury Politechniki Poznańskiej ukończył w 2002 roku. Od 1998 do 2005 roku zdobywał doświadczenie w poznańskich pracowniach projektowych. Od 2006 roku pracownik Zakładu Urbanistyki i Planowania Przestrzennego na Wydziale Architektury Politechniki Poznańskiej. Na WAPP w 2011 roku obronił z wyróżnieniem pracę doktorską. Autor wielu artykułów publikowanych w czasopiśmie naukowych w kraju i za granicą. Główny obszar zainteresowań badawczych obejmuje tematykę miejską, w tym zagadnienia rewitalizacji, przestrzeni publicznych oraz kreowania wizerunku małych ośrodków osiedleńczych. Od 2005 roku zaangażowany w różne działania społeczne. Aktywny członek TUP i Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji.

Aleksandra Woldańska-Płocińska – ilustratorka wszystkich materiałów edukacyjnych oraz promocyjnych projektu. W 2010 roku ukończyła studia na wydziale grafiki Uniwersytetu

Artystycznego w Poznaniu. Obecnie jest asystentką w pracowni projektowania opakowań na Uniwersytecie Artystycznym. Mieszka i pracuje w Poznaniu. Zajmuje się ilustracją, plakatem oraz książką, nie tylko dla dzieci. Do tej pory ukazało się kilkanaście książek z jej ilustracjami, w tym kilka książek autorskich: „Pierwsze urodziny prosiaczka” (Czerwony Konik, 2010), „Marchewka z groszkiem” (Czerwony Konik, 2011), „Co dwie brody to nie jedna, kompendium wiedzy o zaroście” (Alegoria, 2011). Zajmuje się też ilustracją prasową. W 2013 roku w konkursie Projekt Roku organizowanym przez STGU dostała wyróżnienie za serię ilustracji do magazynu „Wysokie Obcasy”. W wolnych chwilach projektuje nadruki na torby, które można obejrzeć na stronie bagbag.pl. Uwielbia rysować jedzenie i prosiaczki.

4. Organizacja i przeprowadzenie warsztatów edukacyjnych dla dzieci w wieku przedszkolnym, młodzieży szkolnej, studentów, grupy opiniotwórczej oraz seniorów.

4.1. Materiały edukacyjne opatrzone komentarzem autorów

Przygotowane materiały edukacyjne (scenariusze zajęć) uwzględniają założenia Karty Przestrzeni Publicznej i zostały podporządkowane celom projektu „Wspólna nie znaczy niczyja”. Autorzy opracowali scenariusze zajęć dla poszczególnych grup wiekowych – od przedszkola po grupę seniorów. Materiały edukacyjne przeznaczone dla dzieci i młodzieży uwzględniają założenia wpisane w Podstawę programową.

Przygotowane zostały materiały dla następujących szczebli edukacji:

- przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja – autorstwa Ryszarda Pempery,
- szkoły średnie, uczelnie wyższe – autorstwa Róży Połec,
- materiały dla seniorów – autorstwa Róży Połec.

Ukierunkowane są one na realizację konkretnych celów, rozwijanie umiejętności i kształtowanie postaw, takich jak odpowiedzialność, przedsiębiorczość, kreatywność, gotowość do pracy zespołowej. Ponadto zaproponowane w scenariuszach zagadnienia i zadania mają na celu kształtowanie w rozwoju społecznym postawy obywatelskiej, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, kraju czy regionu. Niewątpliwie powstałe materiały edukacyjne łączą się również z założeniami szkolnych programów wychowawczych, które powinny być osadzone w tradycji szkoły i lokalnej społeczności. Z pewnością mogą być przydatne w pracy wychowawczej mającej na celu kształtowanie u dzieci i młodzieży postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Zainteresowanych zapraszamy do zapoznania się z materiałami edukacyjnymi, które znajdują się w załączniku do publikacji a także są dostępne pod adresem:

<http://www.poznan.pl/mim/s8a/materiały-edukacyjne,p.1025,27566,27575.html>.

4.2. Warsztaty przeprowadzone w ramach zajęć szkolnych w poznańskich placówkach oświatowych i na uczelniach wyższych.

4.2.1. Cykl zajęć z dziećmi przedszkolnymi

W przedszkolach zajęcia zaczynały się od rozmowy o placu zabaw. Dzieci miały wyrażać swoje opinie na temat tego, co na placu zabaw podoba im się najbardziej, a co chciałyby zmienić. Po rozmowie wprowadzającą jednym z zadań było uporządkowanie elementów placu zabaw i praca indywidualna. Każde dziecko podjęło się zadania narysowania urządzeń znajdujących się na placu zabaw. Galeria prac wykonanych przez dzieci uwieńczyła ten etap warsztatów. Po zaznajomieniu się z tematyką dzieci otrzymały gotowe elementy placu zabaw przygotowane przez Olę Płocińską. Pracując w grupach, miały za zadanie stworzyć wymarzony plac zabaw, o którym później rozmawiały z nauczycielkami.

Przedszkole nr 74 im. Misia Uszatka

Poznańskie przedszkola biorące udział w projekcie

- Przedszkole nr 74 im. Misia Uszatka
Dyrektor: Renata Macińska
Nauczyciele prowadzący: Justyna Bandosz, Izabela Roth, Krystyna Michalska
Liczba uczestników: **61**
- Przedszkole nr 86 „Tęczowy Świat”
Dyrektor: Małgorzata Czubala
Nauczyciele prowadzący: Irena Brocka, Anna Szymczak
Liczba uczestników: **21**
- Przedszkole nr 82
Dyrektor: Małgorzata Łosiniecka

Nauczyciel prowadzący: Krystyna Radom-Mendyk

Liczba uczestników: **23**

- „Zerówka” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3 im. Powstańców Wielkopolskich

Dyrektor: Katarzyna Sołtysiak

Nauczyciel prowadzący: Agnieszka Adamska

Liczba uczestników: **19**

4.2.2. Cykl zajęć w szkole podstawowej (klasy IV - VI)

Dzieci w szkołach podstawowych podczas warsztatów miały okazję zapoznać się z historią Poznania, znaczeniem nazw jego ulic. Podczas pracy w grupach wypracowano wnioski podkreślające znaczenie roli człowieka w kształtowaniu historii miasta na poszczególnych etapach jego istnienia. Dzieci, poznając znaczenie nazw ulic, mogły podjąć dyskusję na temat tego, czy należy je pozostawić, czy zmienić. Kolejny temat to rola parków we współczesnych miastach.

Poznańskie szkoły podstawowe biorące udział w projekcie:

- Szkoła Podstawowa nr 40 im. Mieszka I

Dyrektor: Ewa Frąckowiak

Nauczyciele prowadzący: Agnieszka Bartecka, Iwona Drzewiecka, Maciej Jankowiak, Elżbieta Szajek

Liczba uczestników: **79**

- Szkoła Podstawowa nr 75, przy ZSO nr 3 im. Powstańców Wielkopolskich

Dyrektor: Katarzyna Sołtysiak

Nauczyciele prowadzący: Agnieszka Imbiorowicz, Anna Jagiełło

Liczba uczestników: **29**

- Szkoła Podstawowa nr 82 im. Księcia Przemysła

Dyrektor: Danuta Werner

Nauczyciele prowadzący: Szymańska Alina, Świerkowska Renata

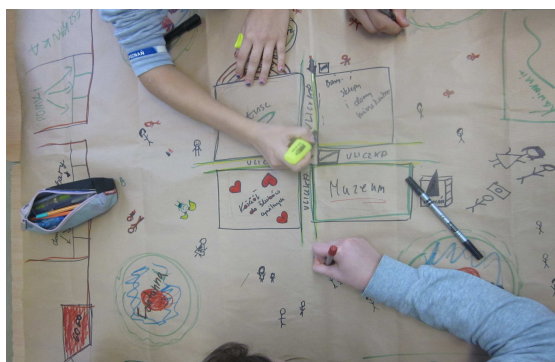
Liczba uczestników: **45**

4.2.3. Cykl zajęć w gimnazjum

W szkołach gimnazjalnych uczniowie pracowali nad zagadnieniami dotyczącymi ruchu samochodowego na Starym Rynku lub graffiti i murali w mieście. Podczas pracy w grupach ich zadaniem było wczuć się w rolę poszczególnych użytkowników przestrzeni miasta. Przewidziane dla nich zadania pozwoliły na dyskusję, wymianę poglądów i zrozumienie potrzeb mieszkańców oraz użytkowników miasta. Uświadomiły im charakter przestrzeni Starego Miasta, a także problemy związane ze współczesnym jego użytkowaniem. Dotyczyły

także roli współczesnej sztuki plastycznej w przestrzeni miasta; uwrażliwiały na problem dewastacji i docenienia sztuki.

Poznańskie szkoły gimnazjalne biorące udział w projekcie:

- Gimnazjum nr 2 przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3 im. Powstańców Wielkopolskich
Dyrektor: Katarzyna Sołtysiak
Nauczyciel prowadzący: Sylwia Idziak
Liczba uczestników: **37**
- Gimnazjum nr 60 im. C. Ratajskiego
Dyrektor: Ewa Krawczyk
Nauczyciel prowadzący: Małgorzata Walkowiak
Liczba uczestników: **25**
- Gimnazjum Katedralne
Dyrektor: Bożena Sadkowska
Nauczyciel prowadzący: Marta Hadka
Liczba uczestników: **41**
- Zespół Szkół Specjalnych nr 105 im. Juliana Tuwima
Dyrektor: Katarzyna Przybył
Nauczyciel prowadzący: Agata Janicka
Liczba uczestników: **7**

4.2.4. Cykl zajęć w szkole ponadgimnazjalnej

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych zajęli się próbą zdefiniowania przestrzeni publicznej. Podczas pracy w kilkuosobowych zespołach wykorzystali metody wskazane w scenariuszu zajęć (mapa mentalna, metoda 635, dywanik pomysłów). Miały one pomóc uczniom w zdefiniowaniu pojęcia przestrzeni publicznej i w zrozumieniu jej znaczenia. Kolejny temat związany był z tym, co i w jaki sposób należy poprawić, by przestrzeń publiczna była jak najlepiej wykorzystywana w celach edukacyjnych dla młodzieży i przez młodzież. Scenariusz

zajęć zakłada także poruszenie zagadnienia dotyczącego tego, czym jest dziedzictwo kulturowe, i jak należy o nie dbać.

Poznańskie szkoły ponadgimnazjalne biorące udział w projekcie:

- Zespół Szkół Budowlanych nr 1
Dyrektor: Zbigniew Talaga
Nauczyciele prowadzący: Elwira Burzyńska, Magdalena Megger
Liczba uczestników: **42**
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 10 im. Dąbrowki
Dyrektor: Paweł Kozłowski
Nauczyciele prowadzący: Dorota Dolata, Maria Dolata
Liczba uczestników: **72**

4.2.5. Cykl zajęć ze studentami uczelni wyższych

Zadaniem studentów poznańskich uczelni wyższych, którzy wzięli udział w warsztatach, było zrozumienie znaczenia współistnienia w przestrzeni publicznej, zarówno w kontekście jej aspektów historycznych, jak i współczesnych. Zajęcia kształciły umiejętność poszukiwania kompromisów, równoważenia interesów jednostki i dobra wspólnego, a także rozwijały analityczne i twórcze myślenie. Podczas pracy w grupach studenci definiowali przestrzeń publiczną, przeprowadzili analizy określonych przestrzeni publicznych i wypracowali pozytywne oraz negatywne cechy każdej z nich.

Poznańskie uczelnie wyższe biorące udział w projekcie:

- Uniwersytet Adama Mickiewicza
Dziekan: prof. UAM dr hab. Leszek Kasprzak
Prowadzący: dr hab. inż. Sylwia Staszewska, dr Dominika Muszyńska-Jeleszyńska,
dr inż. Przemysław Ciesiółka
Liczba uczestników: **81**
- Politechnika Poznańska
Dziekan: dr hab. inż. arch. Jerzy Suchanek, prof. nadzw.
Prowadzący: dr inż. arch. Dominika Pazder, dr inż. arch. Bartek Kaźmierczak
Liczba uczestników: **76**

4.2.6. Eksperci ds. przestrzeni publicznej

Eksperci ds. przestrzeni służyli swoją pomocą nauczycielom, którzy postanowili przeprowadzić warsztaty wśród dzieci i młodzieży. Pomoc ekspertów obejmowała zarówno czas przed zajęciami, aby rozwiązać wszelkie wątpliwości już na początku zagadnienia, jak i w trakcie trwania warsztatów,

aby na bieżąco pomóc zrozumieć pojęcie przestrzeni publicznej. To do pedagogów należała decyzja, czy będą korzystać z tej formy pomocy. Panie **Ksenia Starzyńska** i **Natalia Rozmus** pełniły rolę ekspertów.

Ksenia Starzyńska – absolwentka Wydziału Architektury Politechniki Poznańskiej. Pomysłodawca i koordynator różnych projektów dotyczących szeroko rozumianej przestrzeni publicznej, realizowanych w ramach Stowarzyszenia Wędrowni Architekci. Podróżniczka, współorganizatorka wyprawy Lody Bajkału 2011, uczestniczka wyprawy Żaglowozem przez Pustynię Gobi 2008.

Natalia Rozmus – urodzona w lipcu 1983 roku w Poznaniu. Obroniła dwa tytuły magistra sztuki na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu: w 2008 na Wydziale Architektury i Wzornictwa w zakresie projektowania form przemysłowych [Pracownia Bioniki II], w 2012 na Wydziale Malarstwa [Pracownia Malarstwa VII]. W latach 2006 – 2008 asystentka w Pracowni Rysunku Projektowego II. W 2009 roku odbyła wyjazd studialny do Szwecji, gdzie pracowała w biurze graficzno-projektowym Heleny Boström oraz została członkiem Stowarzyszenia artystów malarzy Dymlingen w Jönköping. Obecnie pracuje jako asystentka w Pracowni Projektowania Wnętrz w Przestrzeni Miejskiej oraz kontynuuje poszukiwania własnego dialogu w designie i malarstwie.

4.3. Pozostałe warsztaty przeprowadzone w ramach projektu

4.3.1. Warsztaty dla nauczycieli

Data: 4 - 5.06.2014

*Miejsce: Pawilon Nowa Gazownia**

Uczestnicy: opiekunowie, nauczyciele i wychowawcy

Prowadzący: Monika Komorowska

Tematyka: Przestrzeń publiczna

Eksperci, autorzy scenariuszy: Róża Połec, Ryszard Pempera

*Pawilon Nowa Gazownia – został otwarty w czerwcu 2011 roku, znajduje się na poznańskim Chwaliszewie (w Starym Korycie Warty). Jest miejscem, w którym odbywają się prezentacje różnorodnych form artystycznych: spektakli, występów teatru tańca, projekcji filmowych, koncertów, wystaw. Jest to również miejsce o bardzo dużym potencjale aranżacyjnym, cieszące się dużym zainteresowaniem. Program Pawilonu jest skoncentrowany na zagadnieniach związanych z miastem i architekturą, rewitalizacją, działaniami ze społecznością lokalną oraz projektami edukacyjnymi. Ważnym zadaniem Pawilonu jest promocja kultury współczesnej ze szczególnym uwzględnieniem działalności młodych twórców, wykorzystujących nowe technologie, design. Pawilon jest otwarty na wszystkie rodzaje działalności artystycznej i aktywności obywatelskiej w myśl hasła: „Jedno miejsce - wiele możliwości”.

W dniach 4 i 5 czerwca w Pawilonie Nowa Gazownia odbyły się warsztaty dla opiekunów, wychowawców i nauczycieli. W warsztatach wzięło udział 24 opiekunów –wychowawców grup przedszkolnych i nauczycieli ze szkół zlokalizowanych na terenie poznańskiego Śródmieścia. Uczestnicy poznali bliżej tematykę przestrzeni publicznej. Pierwszego dnia zajęcia miały charakter teoretyczny – opiekunowie i nauczyciele dowiedzieli się, czym jest przestrzeń publiczna, poznali przykłady przestrzeni we współczesnym mieście, a także problemy, z jakimi borykają się mieszkańcy.

Drugiego dnia przyszedł czas na zajęcia praktyczne – uczestnicy zbierali informacje na temat przestrzeni publicznej podczas wyjścia terenowego na Stary Rynek, w okolice ulicy Rybaki oraz placu Wolności. Po przerwie dyskutowali nad wnioskami ze spaceru i tworzyli plan działania mający na celu poprawę sytuacji w badanych przez siebie miejscach.

Autorzy scenariuszy zajęć edukacyjnych dla sześciu grup wiekowych odbiorców przedstawili uczestnikom warsztatów założenia przygotowanych przez siebie cykli zajęć.

Monika Komorowska – socjolog i architekt praktykujący na pograniczu tych dziedzin, uczestniczy w konsultacjach społecznych i działaniach wspomagających partycypację społeczną, współpracuje z samorządami lokalnymi w całej Polsce. Współtworzy Stowarzyszenie na rzecz poprawy środowiska mieszkalnego „Odblokuj”, które realizuje projekty architektoniczno-społeczne ożywiające miejską przestrzeń publiczną. Publikuje materiały związane tematycznie z przestrzenią.

4.3.2. Warsztaty pilotażowe dla przedszkolaków w ramach festiwalu Design Days

Data: 3 - 6.06.2014

*Miejsce: Centrum Kultury Zamek**

Uczestnicy: dzieci z przedszkola nr 74 im. Misia Uszatka

Prowadzący: Anna Dykier

Tematyka: Przestrzeń publiczna

Biuro projektu

pl. Kolegiacki 17 | pok. 416
61-841 Poznań

tel. 61 878 57 35 | 61 878 56 80
e-mail rewitalizacja@um.poznan.pl

*Centrum Kultury Zamek - znajduje się w centrum Poznania u wylotu ul. Św. Marcin. Jego siedziba - potężny Zamek Cesarski z początku XX wieku - to jeden z najbardziej charakterystycznych obiektów architektonicznych w mieście. Budowę rozpoczęto w 1905 dla ostatniego cesarza niemieckiego i króla Prus Wilhelma II. Zamek został zaprojektowany przez Franza Schwechтена. W dniu 6 marca 1979 roku Zamek Cesarski został wpisany do rejestru zabytków jako dobro kultury. Obecnym gospodarzem i administratorem budowli jest Centrum Kultury "Zamek". W sali tronowej mieści się Sala Wielka, w niektórych apartamentach funkcjonują sale wystawowe i koncertowe. Zamek jest ponadto siedzibą wielu instytucji, m.in. Teatru Animacji, Centrum Sztuki Dziecka. Na dziedzińcach zamkowych w sezonie letnim często odbywają się koncerty, spektakle teatralne i projekcje filmowe. Rozważana jest odbudowa zniszczonej części wieży. W czerwcu 2002 r. otwarto od strony Świętego Marcina Muzeum Powstania Poznańskiego - Czerwiec 1956. W 2010 r. odbyły się uroczyste obchody 100-lecia budowli. W roku 2010 rozpoczęła się przebudowa kompleksu Sali Wielkiej. Zakończenie prac nastąpiło pod koniec 2012 roku.

W dniach **3, 4 i 6 czerwca 2014** roku, w ramach festiwalu Design Days Poznań, w **Centrum Kultury Zamek** odbyły się pierwsze warsztaty na temat przestrzeni publicznej dla dzieci w wieku przedszkolnym. Zostały przeprowadzone na podstawie scenariusza przygotowanego przez specjalistę dydaktyka, Ryszarda Pemperę, we współpracy z ekspertem ds. przestrzeni publicznej, Bartoszem Kaźmierczakiem.

Przez trzy dni dzieci pod okiem prowadzącej poznawały zagadnienia dotyczące kształtowania oraz poszanowania przestrzeni publicznej na przykładzie placu zabaw. Malowały ulubione sprzęty znajdujące się na znanych im placach zabaw, wspólnie zaplanowały zagospodarowanie przykładowego placu, dyskutowały na temat bezpieczeństwa podczas zabawy oraz szacunku do użytkowanych wspólnie sprzętów, a także poznawały znaczenie zieleni w przestrzeni publicznej. Na koniec każde z nich narysowało swój wymarzony plac zabaw.

Był to początek działań, które miały swoją kontynuację jesienią 2014 roku.

Anna Dykier – mgr filologii polskiej, UAM Poznań, nauczyciel dyplomowany od 2000 roku, od 1996 roku doradca metodyczny języka polskiego w Poznaniu, posiada duże doświadczenie w dydaktyce szkoły podstawowej i gimnazjum. Egzaminator egzaminu

Biuro projektu

pl. Kolegiacki 17 | pok. 416
61-841 Poznań

tel. 61 878 57 35 | 61 878 56 80
e-mail rewitalizacja@um.poznan.pl

z przedmiotów humanistycznych, wykładowca na kursach doskonalących, kwalifikacyjnych i studiach podyplomowych ODN Uni-Terra.

4.3.3. Warsztaty z seniorami

Data: 21- 22.10.2014

*Miejsce: Urząd Miasta Poznania**

Uczestnicy: poznańscy seniorzy

Prowadzący: Katarzyna Orwat

Tematyka: Przestrzeń publiczna

*Urząd Miasta Poznania – ma swą siedzibę w Kolegium Jezuickim, które jest zespołem poklasztornym zlokalizowanym w Poznaniu przy placu Kolegiackim. Jezuici przybyli do Poznania w 1571 r., obejmując ówczesny kościół św. Stanisława Biskupa (obecnie kolegiata Matki Boskiej Nieustającej Pomocy i św. Marii Magdaleny w Poznaniu), dwa szpitale, szkołę miejską „ad Sanctam Mariam Magdalenam” oraz plac pod budowę przyszłego Kolegium, a także tereny wokół ówczesnego, rozebranego w XVII wieku kościoła farnego – Kolegiaty św. Marii Magdaleny w Poznaniu. Obecny budynek Kolegium wzniesiono w latach 1701-1733 pod kierownictwem Jana Catenazziego. Kolegium stało się drugą po Akademii Lubrańskiego szkołą o charakterze uczelni wyższej w mieście. Szkoła miała 16 profesorów, w tym pierwszego rektora – Jakuba Wujka i ok. 300 studentów. Wykładano takie przedmioty, jak: matematyka, geometria, fizyka, filozofia, prawo, języki antyczne oraz współczesne, a także zoologię i ogrodnictwo. Jest to trzypiętrowy gmach, którego najstarszą część stanowią skrzydło południowe i zachodnie, następnie dobudowano skrzydło wschodnie, a niskie skrzydło północne wraz z wieżą powstało dopiero w 1737 roku. Pierwotnie cały dziedziniec otaczał krużganek zamurowany w większości w XIX wieku, jego ocalałe fragmenty prowadzą do kościoła farnego. Najstarszym elementem całej budowli jest stojący przy bramie wjazdowej spiżowy słupek, będący w rzeczywistości sercem dzwonu, który spadł z dawnej gotyckiej Kolegiaty św. Marii Magdaleny - zajmowała ona teren obecnego placu Kolegiackiego.

Seniorzy, którzy zdecydowali się wziąć udział w październikowych warsztatach w Urzędzie Miasta, podjęli dyskusję o otaczającej ich przestrzeni, o jej uwarunkowaniach społeczno-przestrzennych i kulturowych. Pracując w grupach, zajęli się odpowiedzią na pytanie: „Jakie jest moje miasto?”.

Celem warsztatów było zwiększenie świadomości oraz zaangażowania społecznego w działania na rzecz dobra wspólnego, jakim jest przestrzeń publiczna, a ponadto poszerzenie wiedzy na ten temat, aktywizacja i zaangażowanie osób starszych.

Tematyka zajęć okazała się bardzo bliska grupie seniorów. Uczestnicy wykazali się szeroką znajomością problematyki i dużą otwartością na dialog. Pojawiło się wiele ciekawych propozycji rozwiązań problemu. Podczas pracy w grupach wykazali się umiejętnością kreatywnego działania, pracy zespołowej, dużą otwartością i życzliwością, umiejętnością słuchania innych, przyznawania racji. Wszyscy rozstali się bogatsi o nowe doświadczenia, bardziej wyedukowani, otwarci na działanie i szerzenie zdobytych informacji na temat przestrzeni publicznej. Wśród uczestników pojawiło się przeświadczenie o dobrze wykonanej pracy: „Zrobiliśmy coś naprawdę fajnego dla miasta”, „Nasze miasto da się lubić”, „Sprawmy, by było jeszcze ładniejsze”.

Katarzyna Orwat – architekt, projektant wnętrz z wykształcenia, ale przede wszystkim dobry marketingowiec i sprzedawca. Z pasji do tworzenia i kreowania projektuje i aranżuje wnętrza. Pracownia Kasi Orwat powstała w 2011 roku w Poznaniu.

4.3.4. Warsztaty integrujące lokalne społeczności w ramach Miejskiego Programu Rewitalizacji i Śródmieścia

Data: 22.11.2014

*Miejsce: Brama Poznania ICHOT**

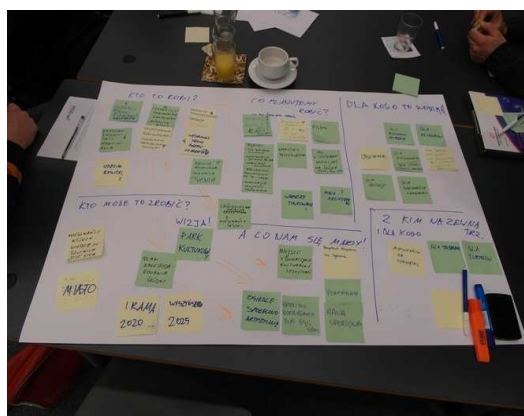
Uczestnicy: lokalne społeczności związane z Miejskim Programem Rewitalizacji

Prowadzący: Monika Komorowska

Tematyka: Przestrzeń publiczna

*Brama Poznania ICHOT - zlokalizowana w najstarszej części miasta, nad rzeką Cybiną, w sąsiedztwie katedralnej wyspy - zajmuje specjalnie zaprojektowany kompleks obiektów: modernistyczny budynek główny i zrewitalizowaną Śluzę Katedralną (pozostałość umocnień na Ostrowie zachowaną z czasów pruskiego panowania), które łączy przerzucona nad rzeką kładka. Budynek główny przecina charakterystyczna szczelina, przez którą zwiedzający widzą najstarszą w Polsce katedrę. Realizacja przedsięwzięcia Bramy Poznania ICHOT to pomysł na zaprezentowanie niedocenianego, dotąd niedostatecznie znanego dziedzictwa kulturowego Ostrowa Tumskiego w taki sposób, aby instytucja i jej otoczenie spełniały oczekiwania współczesnych turystów. Historia Ostrowa Tumskiego istotna jest bowiem nie tylko – z oczywistych względów – dla miasta, ale w sposób szczególny dla całego kraju – to tutaj wznosił się najpotężniejszy gród księcia Mieszka I, pierwszego historycznego władcy Polski, a zatem miejsce to związane jest z początkiem polskiej państwowości. Turystyczna aktywizacja wyspy i jej otoczenia jest ponadto jednym z pierwszych działań zmierzających do przekształcenia tego obszaru w tzw. ekomuzeum.

W ramach projektu odbyły się również warsztaty dla lokalnych społeczności działających na obszarach objętych Miejskim Programem Rewitalizacji i Programem dla Śródmieścia: Śródki, Chwaliszewa, ul. Gołębiej - Wrocławskiej, ul. Św. Marcin i Jeźyc. Celem warsztatów było umożliwienie ich uczestnikom poznania się, „zlokalizowania się” wzajemnie na mapie Poznania, wymiany doświadczeń oraz stworzenia podstaw dla organizacji współpracy, samopomocy i zawiązywania koalicji społecznych na rzecz rewitalizacji.

Przedsiębiorcy, liderzy i członkowie organizacji pozarządowych w zespołach wyznaczonych wg obszarów działania, po krótkim wzajemnym zapoznaniu się, nakreślili problemy i trudności, z którymi spotykają się na co dzień w swojej działalności. W podsumowaniu tej części spotkania zebrano wspólne wnioski, które uświadomiły zebrany, jak wiele tematów ich łączy. Ta diagnoza doprowadziła uczestników warsztatów do kolejnego punktu spotkania, jakim była dyskusja o zasobach i atutach ich działalności. Pochyleno się nad pytaniem, co można zrobić, aby jak najlepiej cechy te wykorzystać. Podczas tego panelu rozmawiano o nawiązaniu współpracy i o wymianie doświadczeń. Następnie uczestnicy w zespołach dobranych wg dziedzin, w których pracują (przedsiębiorcy, działacze kulturalno-społeczni, członkowie stowarzyszeń i organizacji współpracujących z administracją miejską), wspólnie zastanawiali się nad problemami tych obszarów i znajdowali pomysły na ich rozwiązanie. Całość dyskusji została podsumowana wnioskami i pomysłami na dalszą współpracę, dokonano ewaluacji działań. Zaproponowano też kolejne spotkanie, które miałyby się odbyć wiosną 2015 r.

Warsztaty zakończyły się z nadzieją, że prezentowana przez uczestników wola współdziałania, dobra atmosfera, poczucie, że siła jest w grupie – wszystko to sprawi, iż w kolejnych warsztatach weźmie udział jeszcze większa grupa przedsiębiorców, działaczy i liderów lokalnych społeczności.

4.3.5. Warsztaty pomysłów na rewaloryzację placu Kolegiackiego

Data: 15-16.05.2015

Miejsce: Działalność Urzędu Miasta Poznania

Uczestnicy: lokalne społeczności związane z Miejskim Programem Rewitalizacji, mieszkańcy, przedsiębiorcy, stowarzyszenia i fundacje, urzędnicy, przedstawiciele mediów, oświaty i kultury

Prowadzcy: Monika Komorowska

Tematyka: Rewaloryzacja placu Kolegiackiego

Na dziedzińcu Urzędu Miasta Poznania odbyły się warsztaty w ramach cyklu „Wspólna nie znaczy niczyja”, dotyczące przyszłości placu Kolegiackiego. Lokalni przedsiębiorcy i mieszkańcy, urzędnicy, współpracownicy Miejskiego Programu Rewitalizacji, przedstawiciele instytucji kultury, mediów i oświaty połączyli siły, aby stworzyć pomysły na rewaloryzację tego terenu. Kilkugodzinna praca, dyskusje i burza pomysłów pod czujnym okiem moderatora warsztatów zaowocowały wieloma pomysłami na zagospodarowanie przestrzeni placu. Głównymi postulatami były:

- likwidacja parkingu,
- idea połączenia poszczególnych wnętrz placu,
- stworzenie przestrzeni rekreacyjnych z terenami zieleni,
- koncepcje wprowadzenia wody i iluminacji świetlnych,
- stworzenie przestrzeni, na której będą mogły również odbywać się wydarzenia kulturalne.

Te i inne pomysły uczestników posłużą do opracowania wytycznych dla konkursu architektonicznego na koncepcję rewaloryzacji placu Kolegiackiego w przyszłości.

4.4. Raporty podsumowujące zajęcia

4.4.1. Ryszard Pempere „Przestrzeń publiczna jako tekst kultury w szkole”

Kiedy zaproponowano mi udział w projekcie edukacyjnym „Wspólna nie znaczy niczyja”, z zainteresowaniem udałem się na wstępną rozmowę, ponieważ jestem gorącym orędownikiem tej formy pracy z dziećmi i młodzieżą. Moje dotychczasowe doświadczenia utwierdziły mnie w przekonaniu, że dobrze zaplanowany i skutecznie zrealizowany projekt edukacyjny to nieustanne kształcenie umiejętności planowania, współdziałania w zespole, negocjowania i dokonywania wyborów. Tego typu nauczanie niweluje dominację nauczycieli na rzecz twórczej aktywności uczniów. Zaskoczenie moje było jednak spore, kiedy dowiedziałem się, co ma być tematem przedsięwzięcia oraz jakie cele stawiają sobie organizatorzy. Przestrzeń publiczna, „Karta Przestrzeni Publicznej”, podniesienie świadomości i wiedzy mieszkańców Poznania na temat kształtowania i jakości przestrzeni publicznej – o co tutaj chodzi?! Uświadomiłem sobie, że tylko intuicyjnie rozumiem pewne pojęcia i że w ogóle nie słyszałem o „Karcie Przestrzeni Publicznej” przyjętej przez III Kongres Urbanistyki Polskiej w Poznaniu 4-5.IX.2009 r. Jest ona wyrazem troski o otaczającą nas przestrzeń jako o dobro wspólne. Lektura tego dokumentu jasno pokazała, iż zagadnienia i problemy w nim przedstawione nie istnieją w praktyce szkolnej. Potwierdzają to opinie nauczycieli, którzy prowadzili zajęcia z dziećmi i młodzieżą według moich scenariuszy zajęć. Na 19 osób tylko jedna uznała, że problematyka przestrzeni publicznej jest w wystarczającym stopniu obecna w polskiej edukacji (w podstawie programowej i w programach nauczania) – dopisała jednak komentarz, że „niekoniecznie wplataną w różne treści”, a więc istnieje bardzo ogólnikowo. Pozostali nie zauważają tej tematyki w dokumentach, na podstawie których planują swoją pracę. Trzeba było więc wkroczyć na ziemię (dla mnie i – jak się okazało – innych nauczycieli) nieznaną...

Aby wymyślić scenariusze zajęć dla przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, przyjąłem założenie **Podstawy programowej**, iż każdy wytwór kultury, stanowiący całość, uporządkowany według określonych reguł, jest tekstem kultury. Dotyczy to także wszelkich działań artystycznych, realizujących jakiś utrwalony wzorzec kulturowy.³ Dla mnie, polonisty, było oczywiste, że piosenka, teatr, film, obraz lub rzeźba są tekstami kultury, ale jeśli się dobrze zastanowić, to przecież przestrzeń miasta spełnia wszystkie elementy ww. definicji! Musiałem więc tak zaprojektować działania młodych ludzi, aby uczyli się „czytać” przestrzeń publiczną i wzbogacili swoją wiedzę na temat praw i zagrożeń wynikających z jej zawłaszczania i niszczenia.

Osiem zasad organizowania i użytkowania przestrzeni publicznych, które są zapisane w „Karcie...”, wyznaczyło kierunek myślenia i dobór celów lekcji. Wybrałem z nich te, które szczególnie są bliskie memu sercu, bo prześiąknięte humanistycznym pojmowaniem wspólnej przestrzeni jako wartości cennej, zasługującej na szacunek. Cele moich scenariuszy są

³ Wg Sławomir Jacek Żurek; Ogólnopolska konferencja „Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego i wychowania przedszkolnego. Język polski”, Lublin, 6-7 listopada 2008 r.

uszczegółowieniem kilku z tych 8 zasad oraz zapisami z Podstawy programowej dla I, II i III etapu edukacyjnego. Tematy lekcji to konkretyzacja celu głównego projektu. Dominuje forma pracy zespołowej, ponieważ jest ona bardzo skuteczną metodą, dzięki której młodzi ludzie uczą się bardzo ważnych społecznie umiejętności: rozwiązywania problemu, współpracy, uzasadniania własnego zdania, przyjmowania poglądów innych itd. Dużym dla mnie stresem było zaproponowanie zajęć o dość wymagającym stopniu trudności, mimo że nie znałem możliwości poszczególnych zespołów klasowych. Z drugiej jednak strony nauczyłem się już, aby wierzyć w pomysłowość i kreatywność uczniów oraz profesjonalizm nauczycieli. Czy słusznie?

„Nie sądziłam, że tak bardzo temat ten może zainteresować dzieci i być tak ciekawym i inspirującym problemem. Wydawało mi się, że realizowane zagadnienia będą zbyt trudne dla przedszkolaków, a tymczasem maluchy miały tyle kapitalnych pomysłów na to, jak można zagospodarować przedszkolny ogród”. Opinia nauczycielki z Przedszkola nr 74 nie jest odosobniona. W podobnym tonie wypowiada się koleżanka z Przedszkola nr 86: „Dzieci były bardzo zainteresowane zagospodarowaniem placu zabaw i chętnie uczestniczyły w jego planowaniu. Same zaproponowały kilka ciekawych pomysłów, wykazując się przy tym kreatywnością, m. in. budowę placu zabaw z klocków. To uświadomiło mi, że ich poglądy i pomysły powinny też być brane pod uwagę”. Szczególnie ostatnie zdanie z tej wypowiedzi jest dla mnie cenne; świadczy ono o tym, że tzw. społeczeństwo obywatelskie należy cierpliwie budować, zaczynając od odpowiedniego kształcenia najmłodszych obywateli. Należy uczyć ich samodzielności i odpowiedzialności, a na pewno doczekamy się pozytywnych zmian. Uczniowie starsi ze szkół podstawowych i gimnazjów także pozytywnie wypowiedzieli się w ankietach na temat lekcji w ramach projektu. Na pytanie: Czy lekcja pozwoliła Ci lepiej zrozumieć problemy związane z przestrzenią publiczną? – aż 246 zaznaczyło „TAK” (94,25%), a tylko 15 „NIE” (5,75%). Natomiast na kolejne pytanie: Czy chciałbyś/-ałaś wziąć udział w kolejnej lekcji poświęconej tematyce przestrzeni, która nas otacza? – „TAK” powiedziało 229 uczniów (87,74%), a „NIE” 32 uczniów (12,26%). Dane statystyczne nie budzą wątpliwości; zdecydowanej większości uczniów lekcje poświęcone sprawom publicznej przestrzeni podobały się i zostały przez nich zaakceptowane. Potwierdzają to także liczby związane z pierwszym zadaniem ankiety ewaluacyjnej:

Zaznacz, jak się czujesz po pracy na lekcji; możesz zaznaczyć dwa symbole.

Najczęściej zaznaczane buźki to: poinformowany, wesoły, zainspirowany. Sporo jest też „zaskoczony”, ale w świetle innych odpowiedzi można wysnuć wniosek, że było to miłe zaskoczenie. Zupełnie marginalne są liczby dotyczące symboli uczuć negatywnych: zły – 7; przestraszony – 3; smutny – 2. Ponieważ uczniowie mogli zaznaczać dwa symbole (najczęściej tak robili!) – nie można precyzyjnie wyliczyć wskaźników procentowych. Niemniej poza wszelką

wątpliwością jest stwierdzenie, że przeprowadzone przez nauczycieli lekcje spotkały się z pozytywnym przyjęciem ze strony ich podopiecznych. Warto podkreślić, że opinie te są zbieżne z opiniami nauczycieli. Dwunastu z nich dobrze oceniło wartość merytoryczną scenariuszy, a siedmiu – bardzo dobrze. Innych ocen (niższych) nie było. Z kolei wszyscy uczący (19 osób) uznali, że treści realizowane na zajęciach były wartościowe. Wiadomo, że ciekawe światło na proces nauczania rzucają odpowiedzi na pytania otwarte w ankietach. Młodzi ludzie potrafią bardzo szczerze napisać o tym, co ich zaniepokoiło lub co sprawiło trudność. Punkt 2 ankiety dla nich brzmiał: Napisz, co było dla Ciebie najbardziej interesujące podczas pracy na zajęciach. Widać wyraźnie, że tematyka zainteresowała sporą grupę uczniów, gdyż wymieniają: dowiedziałem się, gdzie w Poznaniu są najładniejsze graffiti; najbardziej interesująca była rozmowa o muralach i graffiti; dowiedziałem się, jak odróżnić wandalizm od sztuki ulicznej; wszystko o parkach; najbardziej było zaskakujące, jak zmieniał się Poznań; mogłam się dowiedzieć, od czego pochodzi ul. Rybaki; informacje na temat Starego Miasta; dla mnie najbardziej interesujące były zasady dobrego i złego zachowania się w parku itd. itp. Często młodzi ludzie piszą, że „wszystko” podobało im się; opinie, że „nic” można policzyć na palcach jednej ręki. Ciekawe jest też to, że często uczniowie pisali w związku z pkt. 2: praca w grupie; każdy mógł wyrazić własne zdanie; wcielanie się w różne grupy społeczne; można było wymieniać się poglądami itp. Opinie te potwierdzają, jak istotne jest wykorzystanie aktywizujących metod pracy z uczniami i jak oni to cenią. Jeśli chodzi o pytanie: Jakie trudności napotkałeś /-łaś przy realizacji zadań na lekcji?, to najczęściej padające odpowiedzi brzmiały: nic, żadne, nie miałem trudności. Nieliczni zgłaszali problemy związane ze współpracą w zespole, jedna klasa miała problem z Internetem (zdarza się!). No i Patrycja (podpisała się na ankiecie!) musiała zmierzyć się z następującym problemem: „siostra Magda ponieważ się wszystkim rządziła!” (zachowałem oryginalną ortografię i składnię). Mimo to dziewczynka zaznaczyła, że chciałaby wziąć udział w kolejnej lekcji poświęconej tematyce przestrzeni, która nas otacza... Podsumowując informacje płynące z ankiet ewaluacyjnych uczniów, można stwierdzić, że tematyka, rodzaje zadań oraz zaproponowane formy pracy na lekcjach spełniły swoje zadanie. Edukacja to żmudny proces i niemożliwa jest sytuacja, aby wszyscy uczniowie byli zadowoleni i żeby wszyscy w pełni zapamiętali omawiane treści. Nie wiadomo, ilu uczniów na trwałe przyswoiło sobie zagadnienia związane z publiczną przestrzenią, jestem jednak głęboko przekonany, że zajęcia te spełniły swoją rolę i zapoznały uczniów z problematyką, która wcześniej w szkole występowała rzadko albo wcale.

Na koniec chciałbym krótko skomentować wypowiedzi nauczycieli związane z pkt. 4 ich ankiety: Wskażcie, co jeszcze można by zrobić w sprawie, którą się zajmowaliście. Co możecie zrobić Wy, a co inne osoby czy instytucje? Zaskoczyło mnie to, że niemal wszyscy udzielili bardzo rozbudowanych odpowiedzi, niektórym wręcz zabrakło wyznaczonych linii na swą wypowiedź i rozwijali myśl jeszcze w innym miejscu. Łączy te komentarze przekonanie, że należy dbać o wspólne dobro. Nie jest to dla mnie zaskoczenie, bo takie myślenie jest dla nas, nauczycieli, oczywiste. Przebija troska o większe zainteresowanie tą problematyką i kształtowanie

świadomości, że „wspólna przestrzeń, nie znaczy niczyja”. Pedagodzy wypisali też wiele konkretnych pomysłów, które z uwagą, mam nadzieję, przeanalizują organizatorzy projektu. Dla przykładu: zwracanie uwagi na wykorzystanie i organizację przestrzeni, np. w czasie wycieczek i wyjazdów ze szkoły; ustawiczne kształcenie nauczycieli i uczniów w sferze prawa architektonicznego; instytucje odpowiedzialne za przestrzeń publiczną powinny działać prężnie; zorganizować debatę dzieci; zorganizować wycieczkę po placach zabaw w Poznaniu w celu ich porównania; poinformować dyrekcję (przedszkola) o pomysłach dzieci i projekcie placu zabaw widzianego ich oczami; stworzyć przy placu zabaw siłownię na zewnątrz dla dorosłych; angażować młodzież w realizację projektów i in. Jak widać, zaangażowanie nauczycieli jest duże, a lista ich propozycji jest jeszcze dłuższa. Puentuje to kolejny zapis: wziąć odpowiedzialność za przestrzeń wokół nas.

Nie prowadziłem zajęć z młodymi ludźmi, nie obserwowałem ich podczas nauki, w większości nie znam wypracowanych przez nich materiałów. Lecz widząc plansze wykonane przez przedszkolaków z Przedszkola nr 74 i przeglądając efekty pracy uczniów z Gimnazjum Katedralnego, jestem bardzo mile zaskoczony wysokim poziomem merytorycznym. Nauczyciele załączyli je do ankiet ewaluacyjnych i są one materialnym dowodem na to, że warto było dołożyć swoją cegiełkę w realizację programu edukacyjnego na rzecz przestrzeni publicznej „Wspólna, nie znaczy niczyja”. Sam się przy tej okazji wiele nowego dowiedziałem i sporo nauczyłem. Całość zadań projektowych podsumują pewnie organizatorzy, ale udostępnione mi materiały ewaluacyjne potwierdzają, że zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów udały się.

4.4.2. Róża Połec „Karta Przestrzeni Publicznej w edukacji młodzieży”

„Marzeniem współczesnego człowieka jest przenieść się ze wsi do miasta po to, by później móc przesiedlić się z miasta na wieś” – powiedział Alec Guinness, brytyjski pisarz i scenarzysta. Jakie działania należałoby podjąć, aby przestrzeń miasta nie zniechęcała mieszkańców do pozostania w nim, a stała się miejscem ich zaangażowania i podejmowania inicjatyw mających na celu podnoszenie jakości życia lokalnych społeczności?

Projekt edukacyjny „Wspólna nie znaczy niczyja”, moim zdaniem, stał się ważną i potrzebną inicjatywą skierowaną do wszystkich użytkowników przestrzeni publicznej Poznania. *Przestrzeń publiczna miasta, użytkownicy i interesariusze przestrzeni publicznej...* – terminy te nabierają właściwego znaczenia dopiero po zapoznaniu się z Kartą Przestrzeni Publicznej, przyjętą przez III Kongres Urbanistyki Polskiej w Poznaniu 4-5 września 2009 r. Jest ona wyrazem troski o przestrzeń publiczną jako o dobro wspólne. Ponadto, co bardzo istotne, wskazuje na zagrożenia, jakie wynikają z braku dbałości o otaczającą nas przestrzeń i wytycza również pożądane kierunki zmian.

Prowadzone przez Miasto Poznań działania związane z Kartą Przestrzeni Publicznej zostały ukierunkowane, w ramach projektu „Wspólna nie znaczy niczyja”, na przygotowanie cyklu warsztatów edukacyjnych związanych z problemem: Czym jest przestrzeń publiczna i jak należy o nią dbać?

Zajęcia przeprowadzono w różnych grupach wiekowych na podstawie materiałów dydaktycznych, o których opracowanie poproszono również mnie. Efektem mojej pracy stały się scenariusze przeznaczone na warsztaty dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, studentów i grupy seniorów. Zadania dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych zaplanowałam w kontekście zagadnień:

1. Czym jest przestrzeń publiczna?
2. Przestrzeń publiczna – jak ją chronić i użytkować?
3. Jak wykorzystać przestrzeń publiczną, by chronić dziedzictwo kulturowe i zachęcała młodzież do korzystania z jej dóbr?

Wybrane grupy studentów Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu i Politechniki Poznańskiej rozpatrywały problemy obejmujące:

Kreowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, czyli...

1. Jak chronić i właściwie użytkować przestrzeń publiczną?
2. Tradycja i współczesność w przestrzeni publicznej.
3. Jak użytkować przestrzeń publiczną dla różnego typu aktywności społeczności lokalnej?

Natomiast grupa seniorów podczas dwóch spotkań pracowała nad zagadnieniem: Jak użytkować i kształtować przestrzeń publiczną?

Najistotniejsze cele warsztatów we wszystkich grupach zakładały, iż uczestnicy zrozumieją, czym jest przestrzeń publiczna jako dobro wspólne oraz pojmą znaczenie współistnienia w przestrzeni publicznej tradycji, historii i nowoczesności. W trakcie zajęć uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i studenci badali m.in. problemy związane z planowaniem oraz projektowaniem środowiska swojego zamieszkania i poruszania się, analizowali uwarunkowania społeczno-przestrzenne i kulturowe w miejscu przebywania, rozpatrywali charakter przestrzeni publicznej i jej znaczenie dla dziedzictwa narodowego.

Zadania zaplanowane w scenariuszach uwzględniały pracę młodzieży w grupach z zastosowaniem różnorodnych metod aktywizujących, jak np.: dywanik pomysłów, planowanie z przyszłości, metoda 635 i metoda projektów czy analiza SWOT. Wprowadzone przeze mnie metody pracy miały służyć rozwijaniu analitycznego, twórczego i krytycznego myślenia uczestników warsztatów, szukaniu porozumienia i kompromisu w zakresie użytkowania wspólnej przestrzeni, rozwijaniu umiejętności pracy w zespole, jak również umiejętności dyskusowania i formułowania wniosków.

Z wypowiedzi zamieszczonych w ankietach ewaluacji zajęć wynika, iż tematyka dla wielu uczestników była nowa, jednak uznano ją za interesującą, aktualną i przydatną społecznie. Młodzież, szczególnie studenci, z zaangażowaniem pracowała w zespołach, łącząc naukę z zabawą i przyjemnością. Zaproponowane metody pracy zostały ocenione jako ciekawe i inspirujące, wyzwalające kreatywność. Wartościowe było tworzenie ulotek, reklam, plakatów, makiet, projektów. W ankietach podkreślano również wartość metod rozwijających umiejętność krytycznego i analitycznego myślenia (np.: analiza SWOT, metoda 635, dywanik pomysłów).

Młodzież chętnie rozmawiała o problemach Poznania i próbach ich rozwiązania. Uczestnicy zajęć postawili kluczowe pytanie: Do kogo należy miasto i kto ponosi za nie odpowiedzialność? Chcieliby mieć realny wpływ na kształtowanie przestrzeni publicznej miasta, w którym mieszkają, uczą się i z którym łączą swoją przyszłość. Dostrzegają celowość i konieczność kontynuacji działań związanych z kształtowaniem przestrzeni publicznej. Studenci apelują, aby odpowiednie instytucje i władze Poznania zapoznały się z efektami ich pracy w ramach projektu „Wspólna nie znaczy niczyja” i uczyniły pożytek z powstałych pomysłów. Oczekują propozycji wspólnych działań (np. w projektach zagospodarowania przestrzennego), zaproszenia do dyskusji oraz warsztatów z urbanistami i architektami. Dostrzegają potrzebę zwiększenia zaangażowania zarówno instytucji, jak i mieszkańców w proces zagospodarowania przestrzeni publicznej. W związku z tym deklarują chęć prowadzenia warsztatów dla dzieci i młodzieży w szkołach, proponują organizowanie pikiet, tworzenie ulotek, reklam itp.

Dostrzegają celowość propagowania zasad organizowania i użytkowania przestrzeni publicznej Poznania w kontekście Karty Przestrzeni Publicznej.

Na temat miasta w „Zapiskach o prawach poezji” Tadeusz Peiper pisał:

„Przecie w całym kosmosie nie ma rzeczy tak zmiennej jak miasto, a rzecz tak zmienna nigdy nie da się ująć ostatecznie”.

Potrzebę zmian, jakie dokonać powinny się w przestrzeni publicznej naszego miasta, dostrzegły zarówno grupy młodzieży, jak i grupa seniorów. Pracując podczas realizacji zadań projektu, wyraziły one gotowość czynnego uczestniczenia w planowaniu i dokonywaniu zmian wiążących się z zagospodarowaniem i rewitalizacją nie tylko zakątków, ale również centralnych punktów na mapie Poznania.

Celem Karty Przestrzeni Publicznej jest propagowanie dbałości o przestrzeń publiczną naszych miast, będącą zarazem istotnym dla nas świadectwem tożsamości terytorialnej i narodowej. Władze publiczne oraz społeczność lokalna mają określone zadania w celu ochrony i właściwego użytkowania przestrzeni publicznej, zatem zadbać powinny o nią jako o dobro wspólne, by nieustannie przeobrażana każdemu służyła jak najlepiej. W działaniach pomocne na pewno mogą okazać się cykliczne zajęcia edukacyjne prowadzone dla różnych grup wiekowych i środowiskowych lokalnej społeczności.

Z pewnością tematyka Karty Przestrzeni Publicznej ściśle wiąże się z wieloma zagadnieniami programowymi przedmiotów zawodowych na IV etapie kształcenia w zespołach szkół zawodowych, lecz również może być realizowana w ramach lekcji wychowawczych i zajęć pozalekcyjnych we wszystkich typach szkół. W budowaniu programów wychowawczych szkoły zaleca się, by były osadzone w tradycji szkoły i lokalnej społeczności.

Rozwojowi edukacji młodzieży i realizacji celów wychowawczych sprzyjać może niewątpliwie zalecana w podstawie programowej na wszystkich etapach kształcenia metoda projektów. Wobec tego pozostaje zachęcić młodzież, nauczycieli i wychowawców do podejmowania inicjatyw związanych z dbałością o przestrzeń publiczną, a jednym z przejawów tej działalności mogą być projekty realizowane we współpracy ze środowiskiem lokalnym i właściwymi instytucjami.

Młodzi ludzie gotowi są również do podejmowania dyskusji i uczestniczenia w debatach, by móc aktywnie działać w rozwiązywaniu problemów i wykazać się kreatywnością w kształtowaniu przestrzeni publicznej.

4.5. Cytaty z kart ewaluacyjnych

Kilka cytatów z ankiet ewaluacyjnych otrzymanych od uczestników warsztatów, które są odpowiedziami na pytanie:

„Co było najbardziej interesujące?”:

- **Wśród przedszkolaków:**

„gdy pani tłumaczyła co należy i czego nie wolno robić”

„rysowanie obrazków ze sprzętem z placu zabaw”

„że rozmawialiśmy o placu zabaw”

„była to fajna praca”

„lubię pracować z koleżankami w grupie”

- **Wśród uczennic i uczniów szkół podstawowych:**

„kolorowanie i wykonanie placu zabaw”

„wspólnie z koleżankami mogłyśmy wymyślić własny plac zabaw”

„wesół się bawiłem”

- **Wśród uczennic i uczniów szkół średnich:**

„Moim zdaniem tematyka zajęć była interesująca, każdy z uczniów mógł się wykazać”

„Były interesujące, powinno być więcej takich zajęć”

„Tematyka zajęć i wprowadzone metody były dla mnie interesujące, pochłonęły mój czas w 100%”

„Zajęcia były interesujące, ponieważ była integracja i dowiedziałam się wielu interesujących rzeczy”

- **Wśród uczennic i uczniów szkół gimnazjalnych:**

„interesującym tematem było graffiti i praca w grupie”

„najbardziej interesujące było dla mnie poznawanie różnych stron sztuki”

„można było wyrazić swoje zdanie”

„mogliśmy wziąć udział w dyskusji”

- **Wśród studentów:**

”Praca w grupach – możliwość poznania opinii innych osób, dyskusje”

„Ciekawa była praca w grupach i wspólne analizowanie przestrzeni”

„Wspólna burza mózgów”

„Zadanie projektowe, w którym mogliśmy się wykazać”

- **Wśród seniorów:**

„Praca podczas warsztatów była twórcza, ukształtowała wspólne pochylenie się nad problemem”

„Konstrukcja ideowa projektu”

„Zwrócenie uwagi na wartość pracy w grupie”

4.6. Wnioski i wskazówki

Nadrzędnym celem wszystkich warsztatów przeprowadzonych w ramach projektu „Wspólna nie znaczy niczyja” było założenie, iż uczestnicy zrozumieją, czym jest przestrzeń publiczna jako dobro wspólne oraz pojmą znaczenie współistnienia w przestrzeni publicznej tradycji, historii i nowoczesności.

W trakcie zajęć rozwiązywano problemy łączące się z planowaniem oraz projektowaniem środowiska swojego zamieszkania i poruszania się, analizowano uwarunkowania społeczno-przestrzenne i kulturowe w miejscu przebywania, rozpatrywano charakter przestrzeni publicznej i jej znaczenie zarówno dla użytkowników, jak i interesariuszy. Z ankiet ewaluacyjnych wynika, że dzieci, młodzież i seniorzy gotowi są aktywnie działać w rozwiązywaniu problemów i przeobrażać przestrzeń publiczną tak, by służyła wszystkim użytkownikom. Nie brak ciekawych propozycji, a jednym z przejawów tej działalności mogą być cieszące się popularnością i użyteczne projekty realizowane we współpracy ze środowiskiem lokalnym i właściwymi instytucjami.

Uczestnicy warsztatów deklarowali otwartość na dyskusję i gotowość do uczestniczenia w debatach, a przede wszystkim do kreatywnego działania na rzecz przeobrażania przestrzeni publicznej.

Projekt „Wspólna nie znaczy niczyja” okazał się bardzo potrzebny i spotkał się z dużym zainteresowaniem wszystkich, którzy byli zaangażowani w jego realizację.

W trakcie realizacji założeń Karty Przestrzeni Publicznej z pewnością należałoby kontynuować działania w różnych grupach wiekowych i środowiskowych, lokalnych i ponadlokalnych społeczności, by wzrastała wartość środowiska, przestrzeni publicznej, których wszyscy jesteśmy użytkownikami i o które wszyscy jako o dobro wspólne świadomie powinniśmy dbać.

4.7. Analiza podsumowująca

Dokonując analizy ankiet, które wypełnili uczestnicy warsztatów (zarówno uczniowie, jak i nauczyciele), można dostrzec wiele wspólnych aspektów i sformułowanych uwag.

Wśród dzieci w wieku przedszkolnym najczęściej pojawiały się opinie, że możliwość zaprojektowania własnego, wymarzonego placu zabaw sprawia dzieciom najwięcej przyjemności. Ich ciekawość wzbudzało poznawanie elementów placu zabaw, jego wyposażenia. Nauczyciele podkreślali potrzebę słuchania dzieci w tej kwestii, ponieważ to one są głównymi użytkownikami tych miejsc. Pokazując im dobre i złe przykłady, możemy wskazać właściwe rozwiązania i zachowania w przestrzeni publicznej, którą w przypadku tej grupy wiekowej jest np. plac zabaw.

Jedynie trudności, jakie dzieci napotkały podczas zajęć, to rysowanie elementów placu zabaw czy samodzielne rozplanowanie tej przestrzeni – dzieci potrzebowały wprowadzenia do tematu, objaśnienia i wskazówek, a wtedy praca stawiała się łatwiejsza.

W ankietach, które wypełnili uczestnicy warsztatów w szkołach podstawowych, pojawiały się podobne opinie w kwestii pozytywnych cech zajęć. Uczniowie chętnie wyrażali swoje zdanie, prezentowali swoje projekty i pomysły. Możliwość poznania historii miasta, nauczania się czegoś nowego o nim to – zarówno według dzieci, jak i nauczycieli – jeden z najciekawszych aspektów warsztatów. Pojawiła się także sugestia, aby kłaść większy nacisk na edukację młodego pokolenia w tematyce przestrzeni, jej kształtowania, a także szanowania jako dobra wspólnego.

W ankietach zebranych w gimnazjach przeważały bardzo zbliżone opinie. Uczestnicy warsztatów zwracali uwagę na pozytywny aspekt zajęć, jakim była możliwość dyskusji w grupie na temat zagadnień związanych z przestrzenią publiczną. Wyobraźnię uczniów poruszyły historia miasta i stare fotografie. Ciekawy wstęp do zajęć, dyskusje i praca w grupach zaowocowały tworzeniem kodeksu użytkownika poszczególnych przestrzeni publicznych, co bardzo zainteresowało gimnazjalistów. Wielu z nich podsumowało wydarzenie jako nowe, ciekawe doświadczenie.

Uczniowie szkół średnich wyrazili pozytywne opinie na temat możliwości tworzenia własnych pomysłów, a także prezentowania ich i dyskusji na ich temat. Ponadto zainteresowaniem cieszyły się prace koleżanek i kolegów z klasy oraz rozmowa o problemach, z jakimi spotykają się w mieście i o sposobach na poprawę jakości przestrzeni.

Studenci natomiast, jako pozytywny rezultat warsztatów, wskazali zwiększenie świadomości na temat otaczającej przestrzeni. Ocenili warsztaty jako nowe i interesujące doświadczenie, wyrazili przekonanie, iż należy zwiększyć zaangażowanie społeczne w sprawach przestrzeni publicznej.

Podsumowując wszystkie opinie, uwagi, które zostały zamieszczone w ankietach, dostrzec można wśród dzieci i młodzieży potrzebę "bycia wysłuchanym". Wydawać by się mogło, że młodszych użytkowników przestrzeni publicznej czy ogólnie – miasta, nie interesuje jego stan i funkcjonowanie. Jednak gdy wskaże się im temat, zachęci do pracy, okazuje się, że mają o wiele więcej spostrzeżeń i pomysłów, niż by nam się mogło wydawać.

Wśród seniorów, którzy uczestniczyli w warsztatach, przeważały opinie, że wspólna praca w grupie ma dużą wartość, ponieważ umożliwia poznanie zdania i opinii innych uczestników. Pojawiło się duże zainteresowanie tematyką przestrzeni. Seniorzy mają wiele pomysłów, jak można ją poprawić czy ulepszyć, aby stała się przyjazna dla wszystkich użytkowników. Pracę podczas warsztatów ocenili jako twórczą i mobilizującą do wspólnego pochylenia się nad problemami przestrzeni.

Zachęcamy do korzystania z opracowanych materiałów edukacyjnych i realizowania warsztatów. Pobudzają one wyobraźnię, uczą kreatywnego myślenia i pozwalają dostrzec wiele interesujących pomysłów.

5. Opracowanie, wydanie i upowszechnienie książki "Wspólne nie znaczy niczyje, czyli o podwórkach i ulicach coś dla dziecka i rodzica"

Książka jest adresowana do dzieci, młodzieży oraz dorosłych i popularyzuje najistotniejsze kwestie dotyczące właściwych zachowań w przestrzeni publicznej i pożądaných działań na jej rzecz.

5.1. Koncepcja wydawnicza

Książka powstawała w sposób nietypowy, jej koncepcja rodziła się w burzliwej dyskusji między autorami a ekspertami. Kto będzie odbiorcą? Jak połączyć walory literackie z treściami wyrastającymi z Karty Przestrzeni Publicznej? Od początku założono, że bardzo istotną częścią publikacji będzie warstwa plastyczna. Punktem wyjścia było przekonanie, żeby trafić do czytelników od dziecka do ich rodziców i pomysł wciąż ewoluował wokół pogodzenia sprzecznych często ze sobą elementów. Najpierw powstał zarys tekstu dla dzieci, do którego zostały dopisane szkice dla dorosłych ściśle łączące się z treścią opowiadania. Pierwszymi krytykami nowo powstałego opowiadania zostały dzieci z Przedszkola nr 74 im. Misia Uszatka. Pilnie słuchały opowiadania i wyrażały swoją opinię. Na końcu całość w swoje ręce dostała ilustratorka, która starała się jak najlepiej zobrazować zawartą treść. Każdemu etapowi powstawania książki towarzyszyły dyskusje i spostrzeżenia czujnych ekspertów. Konsultowano stopień trudności zagadnień związanych z publiczną przestrzenią, ich literacką i plastyczną wizualizację, równowagę między opowiadaniem a szkicami o charakterze informacyjnym, zabiegi stylistyczne dostosowane

do wieku najmłodszych odbiorców itp. W efekcie powstała książka niezwykła i wielce oryginalna. Autorzy – Alicja Szyguła, Jakub Głaz i Ola Woldańska-Płocińska – stworzyli bardzo spójne dzieło „Wspólne nie znaczy niczyje, czyli o podwórkach i ulicach coś dla dziecka i rodzica”.

5.2. O książce

▪ O książce – Ewa Kipta, Prezes Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji

Przestrzeń, tak jak powietrze, wszędzie nam towarzyszy. Jest jednak od powietrza bardziej skomplikowana. Trzeba ją stale kształtować i utrzymywać w dobrym stanie. Oczywiście, nieciekawe otoczenie można zmienić: wystarczy udać się gdzie indziej. Warto jednak je ulepszać. To, co zmienia się samemu, staje się bardziej własne, nawet jeśli się tego nie posiada.

Najbardziej własne jest mieszkanie – sprzątamy je, co kilka lat odnawiamy. Podobnie powinno być za progiem, na podwórku, w najbliższej okolicy. Ale – to najtrudniejsze. Nie można tu decydować o zmianach samemu; trzeba działać wspólnie z sąsiadami. Można też nie robić nic i narzekać, że nam się nie podoba.

Ta książka jest o wspólnym zmienianiu przestrzeni. O tym, jak pogodzić pomysły różnych osób i stworzyć, lepsze niż dotąd, miejsca wspólne. Mówi też, że warto to robić, zamiast wyprowadzać się do miejsc nieznanymi i obcych. W świat zmian na lepsze prowadzą Was przygody bohaterów z podwórka przy ul. Wąskiej 7.

Przeczytajcie tę książkę wspólnie – dzieci i rodzice. Zastanówcie się razem, co trzeba zrobić z otaczającą Was przestrzenią, by można było się z nią zaprzyjaźnić.

By przestrzeń stała się wspólna, a nie niczyja. Przyjaźń z miejscem codziennego życia jest nam bowiem tak samo potrzebna, jak dobre relacje z ludźmi.

W imieniu autorów tej książki i wielu ludzi, którzy podejmują trud wprowadzenia takich zmian, Prezes Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji – pani Ewa Kipta – życzy Czytelnikom powodzenia.

▪ O książce – Dagmara Milczyńska-Hajda, Prezes Stowarzyszenia O!Miasto

Bardzo dobra książka. Gorąco polecam. Interesująca fabuła „z morałem”, ale bez dydaktycznego smrodku. Oryginalne i kolorystycznie stonowane ilustracje, staranna typografia i projekt graficzny. Oprócz tego mądre teksty dedykowane dla rodziców lub opiekunów, umieszczone we wnętrzu historii adresowanej do dzieci.

Książka opowiada prostą historię przemiany ludzi i podwórka domu przy ul. Wąskiej 7. Opowiada o ewolucji podejścia do wspólnej przestrzeni, jaką przechodzi rodzina mieszkająca w tym domu, pierwotnie zrażona do życia w kamienicy i marząca o domku z ogródkiem na peryferiach miasta. Po

wielu perypetiach, za sprawą „szwarc-charakteru” – niejakiego Ewarysta, kielkuje w nich nie tylko siła i chęć, by wspólnie z sąsiadami swoje podwórko zmienić na lepsze, ale i rodzi się trwała przyjaźń z miastem...

Teksty adresowane do dorosłych w przystępny i kompetentny sposób przybliżają wartości przestrzeni publicznej, sens uczestnictwa w jej kształtowaniu, współodpowiedzialności za wspólne dobro i miasto.

5.3. Autorzy

5.3.1. Autorka tekstu skierowanego do dzieci

Alicja Szyguła – studiowała polonistykę na poznańskim uniwersytecie, księgarka, recenzentka literatury dla dzieci i młodzieży, współpracuje z portalem oraz czasopismem „Ryms”, prowadzi autorski blog „W Nieparyżu”. Współprowadząca warsztaty szkoleniowe dla projektu „Bajkowe szpitale” organizowane przez Fundację Serdecznik. Pasje literackie w dzieciach rozbudza podczas warsztatów.

5.3.2. Autor tekstu skierowanego do dorosłych

Jakub Głaz – krytyk architektury, publicysta. Ur. 1977, absolwent Wydziału Architektury Politechniki Poznańskiej, zajmuje się krytyką i popularyzacją architektury. Tematami tymi zajmował się m.in. jako dziennikarz poznańskiego oddziału „Gazety Wyborczej”, czasopisma „Metropolia” i miesięcznika „Architektura i Biznes”, współpracuje z Radiem Merkury (Polskie Radio Poznań), gdzie omawia najnowsze realizacje architektoniczne. Zajmuje się rozwojem miast i rewitalizacją. Był doradcą w zespole ds. Odnowy Centrum Poznania przy Radzie Miasta, jako miejski aktywista wymyślił oraz współtworzył inicjatywę „Otwarte”. Dawniej szef programowy Radia Afera.

5.3.3. Autorka ilustracji do książki

Aleksandra Woldańska-Płocińska – ilustratorka wszystkich materiałów edukacyjnych oraz promocyjnych projektu. W 2010 roku ukończyła studia na wydziale grafiki Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Obecnie jest asystentką w pracowni projektowania opakowań na Uniwersytecie Artystycznym. W Poznaniu mieszka i pracuje. Zajmuje się ilustracją, plakatem oraz książką, nie tylko dla dzieci. Do tej pory ukazało się kilkanaście książek z jej ilustracjami, w tym kilka książek autorskich: „Pierwsze urodziny prosiaczka” (Czerwony Konik, 2010), „Marchewka z groszkiem” (Czerwony Konik, 2011), „Co dwie brody to nie jedna, kompendium wiedzy o zaroście” (Alegoria, 2011). Zajmuje się też ilustracją prasową. W 2013 roku w konkursie Projekt Roku, organizowanym przez STGU, dostała wyróżnienie za serię ilustracji do magazynu „Wysokie Obcasy”. W wolnych chwilach projektuje nadruki na torby, które można obejrzeć na stronie bagbag.pl. Uwielbia rysować jedzenie i prosiaczki.

5.3.4. Osoby zaangażowane w projekt

Podsumowując wszystkie działania, które poprzedziły powstanie tej książki, nie należy zapomnieć o pracownikach Oddziału Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów Urzędu Miasta Poznania, bez których projekt ten by nie powstał. Począwszy od pomysłu na książkę, jako nośnika informacji i wiedzy na tematy związane z przestrzenią, przez wielogodzinną pracę nad stroną formalną i „techniczną” projektu, aż po wszelkie konsultacje i korekty tekstów oraz ilustracji do książki – zespół Oddziału Rewitalizacji dołożył wszelkich starań, aby efekt wielomiesięcznej pracy, jakim jest książka pt. „Wspólne nie znaczy niczyje, czyli o podwórkach i ulicach, coś dla dziecka i rodzica”, był jak najlepszy.

Zespół realizujący projekt – pracownicy Oddziału Rewitalizacji Biura Koordynacji Projektów Urzędu Miasta Poznania:

Lech Podbrez – Koordynator projektu, kierownik Oddziału Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów UMP, Sekretarz Zarządu SFR,

Natalia Szwarc-Gosiewska – Zastępca koordynatora projektu, pracownik Oddziału Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów UMP, członek Oddziału Poznańskiego SFR,

Anna Rybarczyk-Robak – Koordynator ds. merytorycznych, pracownik Oddziału Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów UMP, członek Oddziału Poznańskiego SFR,

Julianna Maciejewska – Asystent ds. organizacji projektu, pracownik Oddziału Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów UMP,

Paulina Idczak – Specjalista ds. rozliczenia projektu, pracownik Oddziału Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów UMP, członek Oddziału Poznańskiego SFR,

Mieszko Ladorski – Pracownik Oddziału Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów UMP, współpraca merytoryczna i organizacyjna,

Marcin Wolniak – Pracownik Oddziału Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów UMP, współpraca merytoryczna i organizacyjna,

Paulina Jóźwiak – Pracownik Oddziału Rewitalizacji w Biurze Koordynacji Projektów UMP, współpraca merytoryczna i organizacyjna

Korekta językowa i stylistyczna: Róża Połec, Ryszard Pempera, Wydawnictwo Miejskie

Korekta merytoryczna: Dominika Pazder, Bartosz Kaźmierczak – eksperci ds. przestrzeni publicznej, pracownicy naukowcy Wydziału Architektury i Urbanistyki Politechniki Poznańskiej

Wydanie książki oraz jej przygotowanie: Wydawnictwo Miejskie

5.4. Fragment książki

Ta historia dzieje się w domu przy ulicy Wąskiej. Założę się, że w waszym mieście też jest taka ulica. Sprawdźcie na mapie. Nie widzicie? To może przykrywa ją koniuszek waszego palca. Za domami są szerokie, błotniste podwórka. Za tym naszym, domem z numerem siódmym, rozciąga się zarośnięty teren z krzakami bzu, kilkoma dzikimi jabłonkami i bardzo wysoką trawą. Przy drzewie na podwórku często bawi się dwóch chłopców. Ten wyższy z piegami na nosie to Wojtek, nasz bohater.

POJAWIA SIĘ NASZ BOHATER, ALE KTOŚ NATYCHMIAST WYGANIA GO ZE SCENY

Dzielny Woj staje pod zamkiem, w którym mieszka czarownik. Jest zupełnie cicho. Tak cicho, że wojownik słyszy, jak bije mu serce. Jest cicho, bo czarownik ukradł ze świata wszystkie dźwięki i schował w pudełku małym jak paznokieć. Czarownik jest dziki, gorszy niż surowe brokoły. Rycerz woła:

- Pokaż się! Albo ja tam przyjdę do ciebie!

Z okna najwyższej wieży wychyla się głowa.

- Jak spróbujesz tu wejść, to zrobię z ciebie kotlecik! – ryczy czarownik. Na dziedzińcu zamkowy wypęta coś śliskiego, rogatego, zakutego w pancerz...

6. Harmonogram realizowanych działań projektowych

ROK 2014	
Działanie	Czas realizacji
1. Opracowanie materiałów edukacyjnych na temat przestrzeni publicznej	kwiecień – maj
2. Opracowanie i publikacja książki popularyzującej najistotniejsze kwestie dotyczące właściwych zachowań w przestrzeni publicznej i pożądanych działań na jej rzecz	maj – grudzień
3. Przeprowadzenie warsztatów przygotowawczych dla nauczycieli	4-5 czerwca
4. Przeprowadzenie warsztatów edukacyjnych dla seniorów	październik
5. Przeprowadzenie warsztatów edukacyjnych dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów	etap pilotażowy: czerwiec etap główny: wrzesień – listopad
6. Przeprowadzenie warsztatów edukacyjnych dla studentów	październik – listopad
7. Działania promocyjne	maj – grudzień
ROK 2015	

Biurowisko projektu

pl. Kolegiacki 17 | pok. 416
61-841 Poznań

tel. 61 878 57 35 | 61 878 56 80
e-mail: rewitalizacja@um.poznan.pl

Działanie	Czas realizacji
8. Opracowanie publikacji na podstawie przebiegu warsztatów edukacyjnych	marzec – kwiecień
9. Przeprowadzenie warsztatów promujących przedsięwzięcie dla lokalnych koalicji	październik
10. Przeprowadzenie warsztatów „Odmień swoje podwórko” w ramach projektu „WNZN”	kwiecień
11. Przeprowadzenie warsztatów pt.: „Rewaloryzacja placu Kolegiackiego”	maj
12. Organizacja konferencji ogólnopolskiej podsumowującej i popularyzującej rezultaty projektu	październik
13. Opracowanie i publikacja materiałów pokonferencyjnych	listopad – grudzień

Istnieje przekonanie i wola, aby kolejne wydarzenia mające związek z poprawą jakości przestrzeni publicznej odbywały się pod hasłem „Wspólna nie znaczy niczyja”. Będzie to naturalna kontynuacja założeń projektu obejmująca m.in. ww. wspólną konferencję Miasta Poznania i Stowarzyszenia Forum Rewitalizacji (październik 2015).

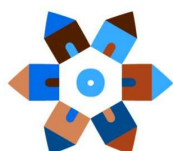
7. Podsumowanie

Dobry projekt powinien dawać odpowiedzi na kilka istotnych pytań:

1. Dlaczego podejmuje się taki projekt?
2. Do czego przyczyni się jego realizacja i jakie będą skutki działań projektowych?
3. Kto i w jakim zakresie skorzysta w wyniku realizacji projektu?

Już teraz można z całą pewnością stwierdzić, że projekt „Wspólna nie znaczy niczyja” okazał się wielkim sukcesem. Dzięki niemu rozpowszechniła się idea współodpowiedzialności za przestrzeń publiczną. Powstały interesujące, dobrze zaplanowane i sprawdzone w praktyce pakiety edukacyjne. Mogą one być nadal wykorzystywane na lekcjach i zajęciach, które będą szerzyły wiedzę i umiejętności przydatne na co dzień. Organizatorzy dotarli do przedstawicieli wszystkich grup wiekowych społeczeństwa, zainspirowali ich do bardzo twórczych działań. Wielkie zaangażowanie uczestników warsztatów w wykonanie zadań projektowych jest porównywalne z niezwykłą kreatywnością nauczycieli, trenerów, autorów, konsultantów, ekspertów i pracowników Urzędu Miasta Poznania. Na pewno efekty nie byłyby tak ciekawe bez dobrego zaplanowania całości i umiejętnej koordynacji wszystkich przedsięwzięć. Materialną „pamiątką” realizacji nadrzędnej idei projektu jest nietypowa i niezwykła książka „Wspólne nie znaczy niczyje, czyli o podwórkach i ulicach coś dla dziecka i rodzica”. Warto podkreślić, że uczestnicy projektu chcą kontynuować prace nad szerzeniem idei mówiącej, iż przestrzeń publiczna jest dobrem wspólnym, o które należy troszczyć się, dbać i nieustannie je udoskonalać.

WSPÓLNA
nie znaczy niczyja

Biuro projektu

pl. Kolegiacki 17 | pok. 416
61-841 Poznań

tel. 61 878 57 35 | 61 878 56 80

e-mail rewitalizacja@um.poznan.pl